

STENOGRAFSKE BELEŠKE
NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 6

BEOGRAD 1937 GODINE

KNJIGA 3

LIV REDOVNI SASTANAK

NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 14 JULA 1937 GODINE U BEOGRADU

PRETSEDAVALI:

PRETSEDNIK

STEVAN ĆIRIĆ

i

POTPRETSEDNIK

VOJKO R. ČVRKIĆ

SEKRETAR

TODOR M. ŽIVKOVIĆ

Prisutni g. g. Ministri: Ministar poljoprivrede Svetozar Stanković; Ministar pravde dr. Nikola Subotić; Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja Dragiša Cvetković; Ministar trgovine i industrije dr. Milan Vrbanić; Ministar građevina dr. Marko Kožul; Ministar bez portfelja dr. Miho Krek; Ministar bez portfelja Vojislav V. Dordević.

POČETAK U 10,30 ČASOVA

SADRŽAJ:

Pre dnevnog reda: 1 — Čitanje i usvajanje zapisnika LIII redovnog sastanka;

2 — Saopštenje izveštaja Odbora za proučavanje zakonskih predloga o Međunarodnim ugovorima i sporazumima: o predlogu zakona o Ugovoru između Kraljevine Jugoslavije i Republike Čehoslovačke o socijalnom osiguranju sa prvim i drugim Završnim protokolom, potpisanom u Pragu, 14 decembra 1936 godine; o predlogu zakona o Konvenciji između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Rumunije o vezi jugoslovenskih i rumunskih železnica mostom na Dunavu između Kladova i Turn-Severina, potpisanoj u Beogradu 21 novembra 1936 godine;

3 — Saopštenje interpelacije narodnog poslanika Ivana Prekoršeka na Pretsednika Ministarskog saveta i Ministra inostranih poslova o nezakonitom postupanju upravne vlasti u Ministarstvu unutrašnjih poslova povodom raspuštanja Upravnog odbora Hmeljarskog društva za Dravsku banovinu i nepoštovanja presude Državnog saveta;

4 — Saopštenje izveštaja Ministara o odgovorima na interpelacije narodnih poslanika;

5 — Odgovor Pretsednika Narodne skupštine Stevana Ćirića na kratka pitanja narodnih poslanika Miloša Rašovića i drugova i dr. Vojislava Došena.

Govornici: Miloš Rašović, dr. Vojislav Došen, Pretsednik Narodne skupštine Stevan Ćirić (šest puta).

Dnevni red: Pretres u načelu, pojedinostima i konačno usvajanje u celini izveštaja Odbora za proučavanje zakonskih predloga o Međunarodnim ugovorima i sporazumima:

1 — Predloga zakona o razmeni nota na dan 21 marta 1936 godine, između Ministra inostranih poslova Kraljevine Jugoslavije i nemačkog Izvanrednog poslanika i Opunomoćenog ministra, kojim se na temelju Sporazuma zaključenih februara meseca 1935 godine u Minhenu na zajedničkom zasedanju Vladinih odbora, obrazovanih na osnovu čl. 35 jugoslovensko-nemačkog Trgovinskog ugovora od 1 maja 1934 godine, menjaju Prilog B i Zaključni protokol Trgovinskog ugovora.

Govornici: Izvestilac Žarko Tomašević, Vojislav Lazić, Potpretsednik Narodne skupštine Vojko R. Čvrkić (dva puta), dr. Branko Kalember (radi ličnog objašnjenja), Nikola Preka (radi ličnog objašnjenja), Pretsednik Narodne skupštine Stevan Ćirić.

2 — Predloga zakona o Sporazumu o pomorskim signalima sa Pravilnikom o izvesnim kategorijama pomorskih signala, zaključenom u Lisabonu 1930 godine.

Govornici: Izvestilac Žarko Tomašević, Potpretsednik Narodne skupštine Vojko R. Čvrkić.

3 — Predloga zakona o Trgovinskom ugovoru sa Prilozima A i B (tarifске liste); Prilogom C (sporazum o vetrinarno-policiskom postupku pri uvozu i provozu životinja, životinjskih delova i životinjskih proizvoda) i Zaključnom protokolu, zaključenim i potpisanim u Beogradu, 1 maja 1934 godine, između Kraljevine Jugoslavije i Republike Nemačke.

Govornici: Izvestilac Žarko Tomašević, Potpretsednik Narodne skupštine Vojko R. Čvrkić.

4 — Predloga zakona o Dopunskom sporazumu uz prilog B Ugovora o trgovini i plovidbi, zaključenog u Beogradu 22 juna 1936 godine, između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Albanije o pograničnom prometu u pogledu Skadarskog tržišta, zaključenom i potpisanim u Beogradu, 5 maja 1934 godine, između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Albanije.

Govornici: Izvestilac Žarko Tomašević, Potpretsednik Narodne skupštine Vojko R. Čvrkić.

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, imam čast otvoriti LIV redovni sastanak Narodne skupštine. Molim sekretara g. Todora Živkovića da izvoli pročitati zapisnik prethodnog sastanka.

Sekretar Todor Živković pročita zapisnik LIII redovnog sastanka Narodne skupštine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ima li ko od gospode narodnih poslanika kakvu primedbu na zapisnik? (Nema). Primedaba nema, zapisnik je primljen. Izvolite čuti odborske izveštaje.

Sekretar Todor Živković (saopštava): Odbor za proučavanje zakonskih predloga o Međunarodnim ugovorima i sporazumima podnosi Narodnoj skupštini na rešenje: predlog zakona o Ugovoru između Kraljevine Jugoslavije i Republike Čehoslovačke o socijalnom osiguranju sa prvim i drugim Završnim protokolom, potpisanim u Pragu 14 decembra 1936 godine; predlog zakona o Konvenciji između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Rumunije o vezi jugoslovenskih i rumunskih železnica mostom na Dunavu između Kladova i Turn-Severina, potpisanoj u Beogradu 21 novembra 1936 godine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ovi su izveštaji umnoženi, razdeljeni i biće stavljeni na dnevni red kad Narodna skupština to zaključi. Izvolite čuti interpelacije.

Sekretar Todor Živković (saopštava): Prekoršek Ivan, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Pretsednika Ministarskog saveta i Ministra inostranih poslova o nezakonitom postupanju Upravne vlasti u Ministarstvu unutrašnjih poslova povodom raspuštanja Upravnog odbora Hmeljarskog društva za Dravsku banovinu i nepoštovanja presude Državnog saveta. (Vidi prilog).

Pretsednik Stevan Ćirić: Ova interpelacija upućena je nadležnom g. Ministru.

Izvolite čuti izveštaje g. g. Ministara.

Sekretar Todor Živković (saopštava): G. Ministar pravde izveštava, da će na interpelaciju narod-

nih poslanika g. g. Mravljea Milana i drugova o pristrasnom postupku državnog tužioca u Ljubljani po predmetu istrage o ubistvu studenta Rudolfa Dolinara odgovoriti kad bude stavljena na dnevni red.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ovaj izveštaj prima se na znanje.

Gospodo narodni poslanici, pre prelaza na dnevni red imam čast odgovoriti na jedno kratko pitanje koje su mi uputili gospoda Miloš Rašović, dr. Janko Barićević i Nikola Kabalin. Pitanje glasi:

„Gospodine Pretsedniče,

Po čitavoj zemlji kruži vest, da je narodni poslanik g. Todor Tonic, u Narodnoj skupštini, na sednici Kluba Jugoslovenske radikalne zajednice, 9-og ovog meseca, u prisustvu Vašem i Pretsednika Kraljevske vlade, nazvao našeg najvećeg narodnog Prosvetitelja i Svetitelja Svetog Savu „dervišem“, da je zbog toga optužen od trojice narodnih poslanika, koji su to čuli, pravoslavnoj crkvi, koja je o tom slučaju dala sledeći izveštaj:

„Njegovo Preosveštenstvo Episkop niški Gospodin dr. Jovan pod Br. službeno od 10-VII-1937 doneo je ovu odluku:

Povodom tužbe trojice narodnih poslanika, da je g. Todor Tonic, narodni poslanik i advokat iz Leskovca, na poslaničkoj sednici 9 tek. meseca našeg najvećeg Svetitelja Sv. Savu nazvao dervišem i pred najvećim narodnim forumom vredao našu najveću svetinju i time naneo uvredu i našoj Srpskoj Pravoslavnoj Crkvi, na osnovu čl. 102 tač. 21 i čl. 129 tač. 2 Ustava Srpske Pravoslavne Crkve

rešavamo:

Gospodina Todora Tonic, narodnog poslanika i advokata iz Leskovca, predajemo područnom Nam Crkvenom Sudu da prema njemu postupa po Zakonu s tim, da ga s obzirom na krivicu vredanja naše najveće narodne svetinje pred najvećim narodnim forumom, za koju se optužuje, lišavamo svih prava i počasti u našoj crkvi do opravdanja pred sudom“.

Ovu odluku Nj. Preosveštenstva Episkopa Niškog Gospodina Dr. Jovana odobrio je Sv. Arhijerejski Sinod od 10 jula (28 juna) 1937 godine pod br. 518“.

Smatrajući da je narodni poslanik g. Todor Tonic ovakvim postupkom uvredio ne samo našeg najvećeg Prosvetitelja Svetoga Savu, nego i celu Narodnu skupštinu, čiji je g. Tonic član i u čijem je Domu ove strašne reči izgovorio, to nam je čast, Gospodine Pretsedniče, zamoliti Vas da nam na prvoj narednoj sednici izvolite odgovoriti:

Da li ste i šta preduzeli protiv Gospodina Tonic, da se spase ugled i dostojanstvo ovoga Doma? To je Gospodine Pretsedniče, potrebno da narod zna radi svoga umirenja, jer je zaista i s pravom zaprepašćen da se i ovako nešto može dogoditi u Narodnoj skupštini.

Izvolite primiti, Gospodine Pretsedniče uverenje našeg odličnog poštovanja“.

Gospodo narodni poslanici, na ovo pitanje moram, pre svega, dati autentičan prikaz stvari, i to moram učiniti tim pre, što se g. g. narodni poslanici, koji su mi ovo pitanje stavili, pozivaju na to, da se to dogodilo i u mom prisustvu.

Moram, gospodo, praviti razliku u tome, da to nije bila sednica Narodne skupštine, da to nije bila ni sednica jednog Odbora Narodne skupštine, nego

da je to bila sednica jednog kluba Narodne skupštine. Prema tome, ja ne znam, gospodo, zašto se g.g. narodni poslanici pozivaju na to, da se to dogodilo i u mome prisustvu.

Ali, gospodo, kad je već tako, da vam prikažem stvar potpuno iskreno, moram napomenuti da je ceo klub, koji je čuo te reči, odmah reagirao tako da je dao izrazaja svom uzbuđenju i svom ogorčenju na takve reči. Gospodo, i ako te reči, koje je izrekao g. Tonic . . . (Bucno dobacivanje sa leve) . . . Molim vas, da me na miru saslušate, ako vas zaista ta stvar zanima, — inače ja nemam razloga da odgovaram na ovo pitanje, ako cu govoriti onima koji neće da saslušaju. Faktat je da je ceo klub odmah reagirao sa najvećim ogorčenjem, i ako je g. Tonic tu reč izrekao tino, odnosno iako je u klubu vladala galama da tu recni sam pretседnik kluba nije čuo kao što je i mnogi g. g. poslanici nisu čuli, a svi mi koji smo čuli — ja je jesam čuo, — svi smo mi bili ogorčeni. Ja se mogu pozvati na g. Ministra Jankovića i g. Ministra Rogića, do kojih sam imao čast da sedim, da sam odmah rekao: „Ovako se ne sme govoriti“. I, poste toga prvi govornik, kada je došao na govornicu, protestovao je u ime celog kluba i ceo klub je spontano ustao i odao poštovanje Svetitelju Savi i kao velikom nacionalnom borcu i kao srpskom svetitelju! (Odobranje na desnici i povici: Tako je!) Prema tome, gospodo, ja najenergičnije odbijam da bi jedan klub ove Skupštine, bez obzira da li mu ja pripadam ili ne, da bi jedan klub ove Skupštine bio kadar vredati najvećeg srpskog svetitelja i najvećeg nacionalnog radnika.

Gospodo, za ovu stvar klub nije ni najmanje odgovoran, jer je klub učinio ono što mu je dužnost. Ali, gospodo, i sam govornik učinio je ono što mu je dužnost, jer se javio na govornici i rekao: da je onu reč, koju je upotrebio, upotrebio u onom smislu, kako se to u njegovom kraju upotrebljava, da pod rečju „derviš“ ništa drugo ne treba misliti nego mučenika za veru. (Burno odobranje na desnici i povici: Tako je!) . . . Da je prema tome njemu daleko bila i pomisao da vredi ono što je ne samo srpskom narodu nego i njemu lično najsvetije.

Gospodo, ja smatram da je ovaj incident, učinjen u jednom zatvorenom krugu, ispravljen odmah na licu mesta i ispravljen sa obe strane. Za mene će ostati uvek dirljiv onaj momenat, kada su članovi kluba, bez razlike na veru svoju, ustali da odadu poštovanje srpskom prosvetitelju i nacionalnom radniku Svetom Savi. (Burno odobranje i povici: Tako je!) To je ispravljeno i sa druge strane, jer je i sam govornik izrazio da mu nije bilo ni na kraj pameti da vredi svetinje, one svetinje, koje su i njemu svete i drage. Ja smatram da je taj incident bespredmetan, pa molim sve, kojima je stalo do toga da između pojedinih stranaka u ovome Domu postoje, da se održavaju lojalni odnosi, kada se takva jedna nespretnost dogodi, da ne prave od zla gore. To može da pomuti onu atmosferu lojalnosti koja među nama treba da postoji. Ja sam uveren da g.g. narodni poslanici, koji su ovo pitali, nisu znali za tačno stanje stvari i uveren sam, pošto su danas dobili tačno obaveštenje, kako je ta stvar tekla, da će uvideti da nije bilo uvrede, bar da se nije htelo vredati ni od strane govornika a najmanje od strane jednog velikog kluba.

Reč ima narodni poslanik g. Miloš Rašović.

Miloš Rašović: Gospodo, kada smo uputili ovo pitanje Gospodinu Pretsedniku Narodne skupštine, mi nismo imali nameru da se mešamo u interne stvari Kluba JRZ, kao što se nikada do danas nismo mešali niti interesovali šta se u njihovom klubu i u zatvorenim prostorijama radilo.

Ali, gospodo, ovaj slučaj izašao je iz kluba Jugoslovenske radikalne zajednice savešću samih članova Jugoslovenske radikalne zajednice, koji su optužili Todora Tonicu za ove reči i za ove uvrede, koje je on naneo najvećem srpskom prosvetitelju i Svetitelju Sv. Savi.

I, na osnovu toga, što je tom činjenicom ova stvar izišla van Kluba JRZ i postala opšta, naša, jer se, gospodo, u onoj odluci Svetog Sinoda kaže da se on kažnjava zato što je pred najvećim narodnim forumom izgovorio onako strašne reči, dakle, pred narodnim forumom, pred Skupštinom.

Ja sam dakle ovim hteo da g. Pretsedniku Narodne skupštine olakšam, da ga dovedem u položaj da Narodnu skupštinu ogradi zaista od ovako strašne uvrede kakvu je mogao u Klubu JRZ da kaže jedan naš drug.

Medutim, g. Pretsednik Narodne skupštine nije se ogradio tako jasno time što bi nam kazao kakve su posledice snašle poslanika Todora Tonicu. Jer, gospodo poslanici, nije težina u ovome slučaju u samim rečima g. Todora Tonicu . . . (Milan Lazarević: Ko Vam je to kazao iz našeg kluba? Nemate prava da se mešate u interne stvari našeg kluba!) Gospodo, težina je u nečem sasvim drugom. Težina je u onome što je hteo Todor Tonic da postigne ovim rečima. Gospodo, ja sam lično verujem da Todor Tonic nije imao nameru da uvredi Svetitelja i Prosvetitelja Sv. Savu. On je ovim rečima imao sasvim drugu nameru, koja se često puta omakne gospodi kolegama iz vaših redova. On je imao nameru da pogodi nečiju želju i u tome da pogodi tu želju on se je prebacio. Gospodo, ja ovo zaključujem iz ovoga.

Jednom prilikom u hodniku Narodne skupštine, u razgovoru samnom, g. Todor Tonic kazao je meni ove reči, a bilo je tu i novinara koji su čuli i zabeležili i to je u svoje vreme dnevna štampa i objavila: „Gospodine Rašoviću, ti ne znaš šta je politika, ti ne umeš da vodiš politiku. Politika nije hrvati se sa vladom, politika je pogoditi vladine namere. To je politika, to je veština. Treba, kaže, znati: gde vlada okom, a gde skokom“. Ja se, gospodo, bojim da g. Tonic nije hteo da skoči onde gde je Vlada pogledala, ali da je malo nesrpetno skočio i da se je pri tome malo ugruvao. Ja to zaključujem iz mnogih činjenica koje ću vam navesti i opomenuti vas.

Pre nekoliko dana mi smo imali isto tako slučaj da je jedan kolega iz vaše sredine doviknuo: „Krajnji je čas da se Soko ukine“. I taj gospodin nije imao nameru da uvredi Soko nego da pogodi nečiju želju i to baš želju nekoga čiji je on najbliži saradnik i u čijoj je okolini svakoga dana.

Mi smo imali prilike da čujemo da se iz vaše sredine nalaze drugovi koji smatraju da je Solunski front falsifikat. Taj gospodin je najbliži prijatelj jednog od članova Vlade.

Mi smo imali prilike da čujemo s te strane da je Njegoš anacionalan: anacionalan je zato što je na prevaru dao ubiti jednog velikog nacionalnog radnika — Smailagu Čengića. Mi smo, gospodo, imali prilike da čujemo i da čitamo u izvesnim listovima da je Njegoš i da su njegova dela uvredljiva, da ga

treba izbaciti i anatemisati, jer je vredao izvesne delove našeg naroda.

Mi smo, gospodo, imali prilike da čitamo u jednom od najzvaničnijih listova Kraljevske vlade prilikom dolaska Franše d'Eperea u Jugoslaviju: „Dočekajmo jedinog tvorca Jugoslavije” — „Jedinog” sa kurzivom.

Gospodo, ma koliko da mi svi moramo ceniti zasluge Franše d'Eperea za ovu zemlju, ipak ne možemo ići tako daleko da smatramo da je on jedini tvorac jugoslovenske države. Franše d'Epere je zaista jedan od najvećih i najzaslužnijih ljudi za stvaranje jugoslovenske države, ali je Jugoslavija stvorena po cenu od milion i osam stotina hiljada srpskih žrtava i nekoliko stotina hiljada najboljih sinova iz ostalih krajeva Jugoslavije, koji su poginuli na bojnopolju ili koji su izgubili živote po austrijskim apsanama po Bosni i Hercegovini, — a oni su kroz taj list hteli da negiraju neizmerne zasluge jednoga naroda.

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodine narodni poslanice, kako to što Vi govorite nema ni najmanje vede sa Vašim pitanjem, ja Vas molim da ne vredate jednu stranku, imputirajući joj stvari koje apsolutno ne stoje.

Miloš Rašović (nastavlja): Imajući, gospodo, u vidu sve to, imajući u vidu još i mnoge druge stvari, imajući u vidu još i to, da se bez ikakvih posledica dozvoljava da se zaista vredaju i negiraju... (u ovom momentu nastaje živo objašnjenje na levlci između narodnih poslanika dr. Branka Kalembera i Nikole Preke).

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo, ja nisam čuo kakve su reči ovde pale, ali ako su stenografi to čuli i uhvatili, ja ću činiti svoje. (Dr. Branko Kalember: Gospodine Pretsedniče, Preka mi kaže da su moji pretci služili Austriji...)

Gospodo poslanici, nije ovde mesto za takva objašnjenja, izvolite doći u moj kabinet da se objasnite. Gospodine govornice, izvolite nastaviti.

Miloš Rašović (nastavlja): Gospodo, s obzirom na sve ove okolnosti i još na mnoge druge, da se slobodno dozvoljava i piše i govori sve ono što ide na uštrb onoga što je najsvetije, a što je najviše učinilo da se dođe do ostvarenja naše zajedničke i velike domovine, mi smo, gospodo, mogli pre neki dan da čitamo kako se piše o nekom povratku na tabulu razu, a ne možemo da pročitamo ni jedan redak koji bi izašao u odbranu toga, u odbranu onih koji su stvarali državu, a koje sam malo čas napomenuo.

Gospodo, smatrajući da je Todor Tonić ovim rečima više hteo da zadovolji nekoga, nego li da uvredi, ja sam sa najboljom namerom hteo da dam mogućnosti Gospodinu Pretsedniku Narodne skupštine, da taj akt osudi u ime cele Narodne skupštine, jer nije dovoljno ono što se desilo u zatvorenom prostoru osuditi, nego je potrebno da tu osudu vidljivo izrekne Narodna skupština, da bi narod video da se ne mogu vredati njegove najveće svetinje, kako se to čini i ovde i izvan ovoga Doma. (Odobranje na levlci).

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, meni je mило što je gospodin govornik rekao, da i on ne veruje da je poslanik g. Tonić hteo da vreda najveću svetinju ovoga naroda. Sve ostalo što je nadovezao, da je to g. Tonić rekao iz drugih intencija, to je subjektivno mišljenje g. Rašovića.

Imam da odgovorim na još jedno kratko pitanje, koje mi je uputio g. dr. Vojislav Došen. Pitanje glasi ovako:

„Gospodniu Pretsedniku Narodne skupštine
Beograd

Meni, potpisanom dr. Vojislavu Došenu, narodnom poslaniku, čast je na osnovu § 79 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini postaviti pismeno na Vas, Gospodine Pretsedniče, sledeće kratko pitanje:

Dana 3 marta 1937 godine saopštena je plenumu Narodne skupštine moja interpelacija od 1 marta 1937 godine, upravljena na g. Pretsednika Ministarskog saveta u pogledu zakonskog definisanja dobrovoljačkog boračkog odnosno neboraačkog svojstva; u pogledu zakonskog priznanja dobrovoljačkog svojstva i dobrudžskim dobrovoljcima; u pogledu zakonskog sniženja količnika za utvrđene oštete, koju imaju položiti i ostali agrarni interesenti plaćati; u pogledu zakonskih oduzimanja sviju supermaksimuma i sniženja maksimuma od 300 na 200 hektara ziratne zemlje; te u pogledu stavljanja na dnevni red zakonskog predloga o izračunavanju čistog katastarskog prihoda, koji predlog sam sa svojim drugovima podneo Narodnoj skupštini i koji je predlog još 3 februara 1936 g. saopšten Narodnoj skupštini.

Za ovu interpelaciju tražio sam priznanje prvenstva i to je prvenstvo priznato na sednici od 3 marta 1937 godine. No u stenografskim beleškama stoji da sekretar g. Dragomir Stojadinović nije saopštio Narodnoj skupštini, da se interpelacija odnosi i na zakonsko priznanje dobrovoljačkog svojstva i dobrudžskim dobrovoljcima, pošto u stenografskim beleškama o tome ni jedne reči nema.

S toga mi je čast upitati Vas:

1) Da li je priznato prvenstvo onom delu interpelacije koji se odnosi i na dobrudžske dobrovoljce, te zašto u stenografskim beleškama ne stoji ništa o dobrudžskim dobrovoljcima; te

2) da li je već hitnost od 3 marta 1937 godine do danas nastupila, da se interpelacija na dnevni red stavi.

Molim odgovor na idućoj sednici Narodne skupštine pre prelaza na dnevni red a na osnovu § 49 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini.

U Beogradu, 6 jula 1937 god.

S poštovanjem,
Dr. Vojislav Došen s. r.
narodni poslanik”.

Gospodo narodni poslanici, vi vidite da je tu onaj slučaj, koji se često događa, da interpelant nije zadovoljan sa onim tekstom kako je njegova interpelacija uneta u zapisnik od strane svagdašnjeg sekretara. Ovaj je slučaj u toliko teži, po mišljenju g. Došena, što naziv interpelacije nije unesen u celini ni u bilten, ni u stenografske beleške. I pita me na osnovu toga g. Došen, da li je prvenstvo interpelacije priznato i onome delu koji se odnosi na dobrudžske dobrovoljce. To se, gospodo, samo po sebi razume. Jer ako u samom naslovu interpelacije nisu ušli dobrudžski dobrovoljci, kao ni u zapisnik protekle sednice, ni u stenografske beleške, ipak, pošto je ta interpelacija u stenografskim beleškama oštampama u celini, od reči do reči, onako kako ju je g. Došen sastavio, to se samo po sebi razume da se prvenstvo odnosi i na dobrudžske dobrovoljce.

G. Došen se može uveriti da su ove reči tačne. Neka uzme 31 knjigu naših stenografskih beležaka, redovni sastanak og 3 marta 1937 godine, na strani 798 i uveriće se da je njegova interpelacija tačno otštampana. Jedino u natpisu interpelacije faktično je ispaao taj pasus o dobudžskim dobrovoljcima. Ja mislim da g. Došen neće u tome videti nikakvu zlu nameru nego ili jednu nespretnost, — ja moram priznati da je to zaista nespretno skraćen natpis, a to je skraćivanje, ili je zaista jedna slučajnost.

Na drugo pitanje, da li je hitnost te interpelacije već nastupila, pošto je prvenstvo priznato toj interpelaciji 3 marta, imam čast odgovoriti, da je hitnost vrlo relativan pojam i da za sada, — ja naglašavam ovu reč „za sada” — u ovom momentu hitnost kao relativan pojam može imati za definiciju, još jednom naglašavam, samo za sada: hitnost traje dotle dok g. Ministar ne sakupi potrebne podatke.

Reč ima narodni poslanik g. dr. Vojislav Došen.

Dr. Vojislav Došen: Gospodo narodni poslanici, sa odgovorom g. Pretsednika Narodne skupštine mogu se delimično zadovoljiti, time što je dao tumačenje da se odnosi priznato prvenstvo na celu interpelaciju, tj. i na onaj deo interpelacije koji se odnosi na priznanje dobrovoljačkog svojstva i dobudžskim dobrovoljcima. Međutim karakteristično je, da se baš u poslednje vreme sa strane Vladine stranke mnogo agituje kod tih dobudžana i da im se govori kako će im biti priznato i to dobrovoljačko boračko svojstvo kao pravo i baš to nespretno skraćivanje, kako reče g. Pretsednik Narodne skupštine, dešava se kod njih da se oni ispuštaju iz samih stenografskih beležaka i iz naslova a i iz zapisnika. Nije važno da li su ispušteni iz naslova. Ali je mnogo važnije što su ispušteni iz teksta, koji je ušao u zapisnik. Jer u zapisniku se kaže, da je čitana interpelacija po sekretaru Dragomiru Stojadinoviću i reda se na šta se interpelacija odnosi, a dobudžski dobrovoljci se preskaču, tako da nije sad g. Pretsednik dao ovo tumačenje, moglo bi se tumačiti da hitnost za taj deo interpelacije nije priznata, jer je interpelacija podeļjena u pet tačaka, tako da bi se mogla svaka tačka smatrati jednom samostalnom interpelacijom.

Što se tiče navoda g. Pretsednika da je hitnost relativan pojam, ja ću isto tako biti slobodan, pošto sam nedavno čuo na odborskoj sednici Odbora za proučavanje Konkordata da g. Pretsednik Vlade operiše u takvim stvarima i sa trgovačko-meničnim pojmovima, pa ću se i ja pozvati na Trgovački zakon, po kome onda hitnost znači najduži rok od 8 dana. Pa, prema tome, ako ćemo se sa ovoga mesta sada pozivati na trgovački pojam, pa makar se i o Konkordatu radilo, onda mislim da imam prava da se pozovem i na trgovačke običaje, na uzanse, na berzanske uzanse, po kojima je hitnost 8 dana, pa bi bilo krajnje vreme da već jedanput ta interpelacija dode na dnevni red, jer se ona odnosi na naše koloniste, na naše agrarce i na sve zemljoradnike, jer se tiče izjednačenja zemljarine u zemlji. Ovo izjednačenje predložio sam još 3 februara 1936 godine jednim zakonskim predlogom, za koji sam, takode sa svojim drugovima, tražio hitnost još pre godinu i po dana. Onda je Kraljevska vlada putem svoga Ministra finansija g. Letice kazala da se hitnost tome zakonskom predlogu za izjednačenje, odnosno u prečanskim krajevima za sniženje zemljarine ne može da prihvati, jer će Vlada to sama hitno staviti na dnevni red i jer ona hitno na tome poslu radi. Međutim pro-

tekla je godina i po dana a ta hitnost sa strane Vlade još nije nastupila. Zato sam sa interpelacijom požurio da se stavi na dnevni red i taj zakonski predlog. Sada je za interpelaciju prihvaćena hitnost, a mi vidimo da još do danas taj zakonski predlog nije stavljen na dnevni red iako je našem svetu i našem zemljoradničkom narodu mnogo prešnja i hitnija stvar izjednačenje zemljarine, nego n. pr. izjednačenje crkvenog zakonodavstva.

G. Ministar poljoprivrede Stanković obrekao je na zboru u Crnji kao što „Pravda” javlja od 15 septembra 1936 na zboru od 13 septembra prošle godine, da će agrarna reforma i svi s njom skopčani problemi biti rešeni još u toku 1936 god. Pa ja s ovom interpelacijom želim, da potsetim Vladu, neka svoja obećanja ispunji, jer joj narod ne veruje. (Odobravaње na levice).

Doduše ima jedan zgodan pasus, koji je ovde u ovim novinama, u „Pravdi”, čiji su vlasnici i suvlasnici i nekoji JRZ poslanici, pa prema tome ovo treba da bude valjda autentično, što piše u „Pravdi”, stoji, da je g. Ministar na tome zboru rekao: „Zemlja treba da pripadne zemljoradniku, i svi koji žele, treba da dobiju zemlju, a ostali dobiće volove.” (Veselost).

Ja, gospodo poslanici, baš iz ovih razloga pošto naš svet nije na čistu, šta će dobiti od Ministra poljoprivrede, nije na čistu kako će ti zakoni biti rešeni, ko će dobiti zemlju, ko će dobiti volove, a ko će dobiti rogove, ja sam tražio, da se ova stvar hitno reši, jer je narod nestrpljiv.

Iz tih razloga ja se zadovoljavam sa odgovorom, koga je dao gospodin Pretsednik Narodne skupštine, jer znam da njemu nije u moći da natera g. Ministra poljoprivrede da prikupi podatke o zemljarini.

Samo je jedna konstatacija, koju moram iskoristiti, izneta po gospodinu Pretsedniku Narodne skupštine, a ta je da Ministar na interpelacije odgovara kad prikupi podatke. Pošto se moja interpelacija odnosi na zemljarinu, znači da Ministar poljoprivrede i ako je preko dve godine dana Ministar, nema još podatke za zemljarinu, a ipak je Ministar poljoprivrede u ovoj zemlji! (Odobravaње na levice).

Iz toga razloga ja ovde protestujem protiv takoga rada današnje Vlade. (Pljeskanje na levice).

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, prelazimo na dnevni red. Prva tačka dnevnoga reda je: Pretres izveštaja Odbora za proučavanje zakonskih predloga o Međunarodnim ugovorima i sporazumima: o Predlogu zakona o razmeni nota na dan 21 marta 1936 godine između Ministra inostranih poslova Kraljevine Jugoslavije i nemačkog Izvanrednog poslanika i Opunomoćenog ministra, kojim se na temelju sporazuma zaključenih februara meseca 1935 u Minhenu na zajedničkom zasedanju Vladinih odbora, obrazovanih na osnovu čl. 35 jugoslovensko-nemačkog Trgovinskog ugovora od 1 maja 1934 godine menjaju Prilog B. i Zaključni protokol Trgovinskog ugovora.

Reč ima izvestilac g. Žarko Tomašević.

Izvestilac Žarko Tomašević pročita izveštaj, koji glasi:

„NARODNOJ SKUPŠTINI

Odbor za proučavanje zakonskih predloga o Međunarodnim ugovorima i sporazumima primio je

na proučavanje Predlog zakona o razmeni nota na dan 21 marta 1936 godine između Ministra inostranih poslova Kraljevine Jugoslavije i nemačkog Izvanrednog poslanika i Opuномоćenog ministra, kojom se, na temelju sporazuma zaključenih februara meseca 1935 u Minhenu, na zajedničkom zasedanju vladinih odbora, obrazovanih na osnovu čl. 35 jugoslovensko-nemačkog Trgovinskog ugovora od 1 maja 1934, menjaju Prilog B i Zaključni protokol Trgovinskog ugovora, pa je na svojoj V sednici od 30 juna 1937 godine završio povereni mu posao, usvojivši aklamacijom tekstuelno zakonski predlog u načelu i pojedinostima.

Odboru je čast predložiti Narodnoj skupštini, da zakonski predlog izvoli usvojiti.

Za izvestioca Odbor je odredio g. Žarka Tomaševića, predsednika Odbora.

30 juna 1937 godine
Beograd

Predsednik

Odbora za proučavanje zakonskih predloga
o Međunarodnim ugovorima i sporazumima,
Žarko D. Tomašević, s. r.

Sekretar,

Dr. Branko Miljuš, s. r.

Članovi:

Dr. Časlav Nikitović, s. r., Dragomir Stojadinović, s. r., dr. Ljutica Dimitrijević, s. r., dr. Dragoljub Jevremović, s. r., dr. Kosta Popović, s. r., inž. Svetolik Stanković, s. r., dr. Anton Novačanin, s. r., Miloš Rašović, s. r., Momčilo Sokić, s. r., dr. Fran Šemrov, s. r., Joca Georgijević, s. r., dr. Srpkko Vukanović, s. r., dr. Mirko Došen, s. r.,

Gospodo narodni poslanici, 21 marta 1936 izmenjene su verbalne note između naše države i Nemačke, koje sadrže izmene nekih naših carinskih stavova na viskoznu hartiju i na neka organska i neorganska sredstva protiv štetočina i za dezinfekciju žitnog semena.

Ova izmena nota izvršena je na bazi zaključka vladinih odbora donesenih na sastanku u Minhenu od 20-II do 1-III 1935 godine.

Sniženje carina na štampanu hartiju od viskoze neće ni najmanje krnjiti interese naše industrije, jer ovu vrstu hartije naša industrija ne proizvodi. Osim toga, Nemačka nam je dala za ovo olakšice na drugoj strani.

U koliko se tiče carinjenja organskih i neorganskih preparata za uništavanje štetočina, koji imaju drugo ime, ali služe u istu svrhu — pristanak na ovo dalo je Ministarstvo poljoprivrede, odnosno Ministarstvo šuma i rudnika u sporazumu sa Ministarstvom trgovine i industrije.

Kao izvestilac Odbora za proučavanje međunarodnih ugovora i sporazuma čast mi je preložiti Narodnoj skupštini da primi ovaj sporazum i da ga izglasa onako kako je i predložen. (Odobranje).

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Gospodo narodni poslanici, reč ima narodni poslanik g. Vojislav Lazić.

Vojislav Lazić: Gospodo narodni poslanici, pred nas je danas Vlada iznela četiri ugovora sa stranim državama, i to ugovor sa Kraljevinom Arbanijom, zaključen 22 juna 1926 o trgovini i plovidbi, onda međunarodni ugovor o signalima u pomorskom saobraćaju, zaključen 23 oktobra 1930, zatim trgovinski ugovor sa Nemačkom Republikom, zaključen na dan

1 maja 1934 i ugovor takođe sa Nemačkom Republikom o izmeni izvesnih carinskih stavova, taj je ugovor zaključen 20 februara 1935 godine. Ja sam, gospodo, hteo da vam pokažem ove datume da vidite kad su ti ugovori zaključeni a kad se iznose na rešavanje Narodnoj skupštini. Da li sada Narodna skupština može da proceni u tako velikom razmaku vremena da li sada važe ti ugovori, odnosno da li prema današnjem stanju naše privrede, prema današnjem stanju konjunktura u svetu mogu da budu korisni i da li samim tim dugim vremenom čak od 1926, 1930, 1934 i 1935, ovi ugovori nisu postali bespredmetni.

Gospodo, ja mislim da je sada nemoguće ući u suštinu ovih ugovora, a nemoguće nam je ući u suštinu tih ugovora i zato što mi ove ugovore nismo dobili na proučavanje; mi smo dobili samo izveštaje Odbora za proučavanje tih ugovora a šta ti izveštaji kažu? Oni kažu: ugovori su dobri, primite ih! Ništa više. I prema tome, gospodo, ja ne mogu ni da se upuštam, niti ću se upuštati u ocenu ovih ugovora, a ja verujem da to ne može učiniti ni jedan od vas a na pamet glasati za nešto, ja mislim da nije ni dobro ni uputno, i da se to ne može ni tražiti od jednog narodnog poslanika, pa makar on bio i na desnici ili na levici. I zato, gospodo, što neću napamet da glasam ni za šta dok dobro ne vidim da li je korisno ili ne, i zato, gospodo, što ne verujem ovoj Vladi koja ima da izvodi i u delo privede ove ugovore, ja neću glasati za ove ugovore koji su danas na dnevnom redu, a to neće učiniti ni moji drugovi u čije ime ja ovu izjavu dajem. (Pljeskanje na levici).

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Gospodo narodni poslanici, kako se više ni jedan od g. g. narodnih poslanika nije prijavio za reč da uzme udela u diskusiji po prvoj tački dnevnog reda, to po Zakonu o poslovnom redu diskusija je iscrpna i prelazimo na glasanje u načelu po ovoj tački dnevnog reda. Glasanje će se izvršiti poimenično. Molim g. sekretara da izvoli prozivati g. g. poslanike.

Sekretar dr. Andrej Veble proziva narodne poslanike da glasaju i oni su glasali ovako:

Glasali su »za«: Antić D. Borivoje, Antonijević Dušan, Arežina Miljkan, Badžak Lj. Milan, Benko Josip, Belinić Vinko, Bećirović Voca Šerif, Beširović Dimitrije, Blažić Milan, Bogavac P. Petar, Božinović Ljubomir, Božić Jakša, Borisavljević Strahinja, Bošković Mihailo, Brenčić Mihael, Brujić S. Jovan, Bubić dr. Stevan, Budimir Đ. Simo, Butorka dr. Aleksandar, Vasić Tihomir, Veble dr. Andrej, Veličković B. Miladin, Veselinović dr. Milorad, Videc Anton, Vujašinović dr. Vuk, Vučetić Radisav, Gavrilović Nikola, Gavrilović Oto, Gajić Radomir, Gajšek Karlo, Galogaža Petar, Glavinić dr. Milan, Golubović Milan, Grba dr. Milovan, Davinić Brana, Damić dr. Dragan, Danilović J. Živko, Dačić M. Aleksandar, Dimitrijević Živojin, Dimitrijević dr. Ljutica, Dimitrijević Stojadin, Dimić M. Radisav, Doberšek Karel, Dobrosavljević D. Branko, Durgutović I. Mustafa, Dikić Alojzije, Đokić Ljubomir, Đurić M. Borivoje, Đurović Danilo, Ercegovac Bogdan, Živadinović P. Borisav, Živković M. Todor, Zejnel-beg Ibrahim Stracimir, Zaharić I. Čedomir, Zuber Nikola, Janžeković Ivan, Janković Desimir, Janković Stevan, Jančić dr. Ivan, Janjić dr. Vojislav, Jevtić Đorđe, Jeličić Cvetko, Jovanović Nikola, Jovičić Radoje, Joksimović Zarije, Joksimović Ugrin, Kazimirović P. Vladimir, Kadić Alija, Kalamatijević Mihailo, Kaluderčić dr. Branko, Kapeta-

nović Ismet-beg Gavran, Kašanin Joco, Kašper d-r Mihael, Kersnik Anton, Klar d-r Franc, Knežević Bogoljub, Kožul d-r Marko, Koce d-r Jure, Kosović R. Petar, Kostrenčić Luka, Krstić Mihailo, Krstić St. Stojan, Kuzeljević Sreten, Kulenović d-r Džafer-beg, Kurtović Vojko, Kursulić J. Velimir, Lazarević Milan, Lazarević Nikon, Lazarević d-r Todor, Lenarčić Stanko, Lukarević T. Mihailo, Lješević K. Mihailo, Marjanac Simo, Marčić Franjo, Mahnik Artur, Mijić D. Milan, Mijušković Luka, Mikašinović D. Đuro, Mikić Savo, Milanović Života, Miletić d-r Vjekoslav, Miletić Dane, Milošević R. Dušan, Milošević S. Dušan, Milošević Radivoje, Miljuš d-r Branko, Mirković S. Dimitrije, Mihailović Todor, Miškulin d-r Mile, Muratbašić Osman, Nedeljković Uroš, Nikitović d-r Časlav, Nikolić d-r Branko, Nikolić J. Živko, Nikolić Slavko, Ničiforović Spasa, Novaković d-r Niko, Pantić Ljubomir, Patrnogić Hadži-Ljuba, Pevec Rudolf, Pelićanović Malić, Perović Dušan, Perović R. Miljan, Petrović Bogdan, Povrenović K. Matija, Pozderac Nurija, Popović S. Aćim, Popović Živko, Popović Mihailo, Popović M. Novica, Predovan Krsto, Radenković Stojan, Radočić V. Danilo, Rajković M. Miloje, Ramadanović F. Ramadan, Ratković T. Branko, Ridanović d-r Muhamed, Rogić d-r Josip, Ružičić V. Marko, Santo d-r Gavro, Simić Stevan, Sladojević P. Čedomir, Sokić Miloje, Sokić Momčilo, Spasović Vukašin, Stanković S. Svetolik, Stepanov Milivoj, Stijić d-r Milan, Stojadinović M. Dragomir, Stojadinović Mihailo, Stojisavljević Petar, Stošović Dobrivoje, Subotić Dušan, Tasić S. Svetozar, Tešić Maksim, Todorović A. Branislav, Tomašević Žarko, Tomić Branko, Tomić Jevrem, Tonić R. Todor, Trpković T. Stavra, Čerimagić Sadik, Čosić P. Stanko, Čumavić Husejin, Hadži-Ristić Spira, Cvetković J. Dražiša, Črljić Lazar, Čapljić Rađib, Čvrkić R. Vojko (predsedava), Čolaković Krsta, Šajkarević d-r Jovan, Šakić Ivan, Šemrov d-r Fran, Šušić Živko.

Glasali su »protiva«: Avramović Luka, Arandelović Živojin, Jevtić Živojine, Lazić Vojislav.

Otutni: Aleksić Kosta, Aćimović Ž. Velimir, Auer d-r Ljudevit, Banić Milan, Baričević d-r Janko, Božić A. Milan, Vodstrečil Hinko, Vrbić Velimir, Vujić Dimitrije, Vukanović d-r Srpkov, Vukićević Milan, Gajić Pavle, Gaćinović J. Vojislav, Georgijević M. Joca, Glišić Milenko, Gornjak Vinko, Grdić V. Risto, Dimitrijević Kosta, Dimitrijević Mita, Dinić Đ. Tanasije, Došen d-r Vojislav, Došen d-r Mirko, Đorđević V. Vojislav, Đurović Mihailo, Živković T. Radosav, Zagorac Jovo, Zdravković Jovan, Zdravković Milenko, Zeljković N. Boško, Zečević Sekula, Zupančić Fran, Ivanović Dragoljub, Ivančević Dušan, Iveković d-r Bogdan, Ibrahimpašić Abdulah, Ilić d-r Veljko, Isaković Milivoje, Janković d-r Dragutin, Jevremović d-r Dragoljub, Jevtić D. Bogoljub, Jovanović d-r Vasilije, Jovanović d-r Đorđe, Jovanović Jovan, Jovanović Ljubomir, Jojić Velimir, Juriša d-r Ivan, Kabilin Nikola, Kajić A. Mijo, Kalember d-r Branko, Kačanski Stevan, Kovač Ante, Kojić d-r Dragutin, Koman Albin, Komnenović Mirko, Kostić d-r Mirko, Kostić Vasilj, Kraljević d-r Dragan, Krstić Simo, Kulišić d-r Šime, Kumanudi d-r Kosta, Kunjašić Joakim, Kurilić J. Milan, Kurtović Šukrija, Lazarević M. Aleksandar, Lazarević Milovan, Lovrenčić d-r Ivan, Lukačić Avguštin, Makar Dako, Marković d-r Đorđe, Marković d-r Milenko, Marčić T. Miloje, Mastrovic Ante, Matica Pavao, Mijović d-r Aleksandar, Milijanović Velimir, Milutinović R. Milinko, Mihailović P.

Ilija, Mohorić Ivan, Mravlje Milan, Mulalić Mustafa, Nanović Radivoje, Nenadić Vojislav, Nenadović B. Jovan, Nikolić Đ. Milovan, Nikolić Radivoje, Novačan d-r Anton, Novaković Stjepan, Paunović Branko, Paštrović Manfred, Pejin Ž. Gojko, Pejkić A. Čedomir, Perić Đ. Milivoje, Petković Milan, Petković Rastko, Petković Đorđe, Pinterović d-r Milovan, Plesković Rudolf, Popović M. Velimir, Popović Dušan, Popović d-r Živojin, Popović d-r Kosta, Popović d-r Svetislav, Preka Nikola, Prekoršek Ivan, Preljubović Muhamed, Protić P. Jeremija, Rafailović Živojin, Rafailović Milivoje, Rašović M. Miloš, Rašković d-r Miloš, Režek d-r Josip, Savić Obren, Sarić Ibrahim, Sekulić d-r Milan, Sokolović Nikola, Stanković Aleksandar, Stanković Svetozar, Stefanović B. Ignjat, Stošić Stamenko, Tišma Vladimir, Turk Rajko, Čirić Stevan, Urošević Mirko, Fjzir Viktor, Fuks d-r Riko, Hasanbegović d-r Avdo, Hafizadić d-r Sulejman, Horvat Franjo, Hočevar Stanko, Cvetić Josip, Čujan Čiro, Čerjović Đuro, Širola Brnas Anton, Šijak d-r Nikola, Šoški d-r Luka.

(Posle glasanja.)

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Gospodo narodni poslanici, izvolite čuti rezultat glasanja po prvoj tački dnevnoga reda. Glasalo je svega 189 narodnih poslanika. Od toga broja glasalo je „za” 185 narodnih poslanika, a „protiv” glasalo je 4.

Prema tome, gospodo narodni poslanici, proglašavam da je izveštaj Odbora za proučavanje zakonskih predloga o Medunarodnim ugovorima i sporazumima o predlogu zakona o razmeni nota na dan 21 marta 1936 godine između Ministra inostranih poslova Kraljevine Jugoslavije i nemačkog Izvanrednog poslanika i Opunomoćenog ministra, kojim se, na temelju sporazuma zaključenih februara meseca 1935 godine u Minhenu na zajedničkim zasedanjima Vladinih odbora, obrazovanih na osnovu čl. 35 jugoslovensko-nemačkog Trgovinskog ugovora od 1 maja 1936 godine, menjaju Prilog B i Zaključni protokol Trgovinskog ugovora.

Sad prelazimo na diskusiju u pojedinostima. Kako se niko nije prijavio da uzme učešća u diskusiji, prelazimo na glasanje u pojedinostima o pojedinim paragrafima ovoga zakonskog predloga. Glasaće se sedenjem i ustajanjem. Ona gospoda narodni poslanici koji su za ovaj predlog sedeće, a koji su protiv, ustajeće. Molim g. izvestioca da izvoli pročitati § 1.

Izvestilac Žarko Tomašević pročita § 1.

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Prima li Narodna skupština pročitati § 1? (Prima! — Ne prima!) Ona gospoda koja primaju, neka izvole sedeti, a koja ne primaju, neka izvole ustati. (Većina sedi). Objavljujem da je § 1 primljen. Izvolite čuti dalje.

Izvestilac Žarko Tomašević pročita § 2.

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Prima li Narodna skupština pročitati § 2? (Prima! — Ne prima!) Ona gospoda koja primaju, neka izvole sedeti, a koja ne primaju, neka izvole ustati. (Većina sedi). Objavljujem da je § 2 primljen.

Prema tome objavljujem da je ovaj zakonski predlog primljen i u pojedinostima.

Prelazimo na konačno glasanje u celini. Molim g. sekretara da izvrši prozivku, pošto će glasanje biti poimenično:

Sekretar dr. Andrej Veble proziva narodne poslanike da glasaju i oni su glasali ovako:

Glasali su »za«: Antić D. Borivoje, Antonijević Dušan, Arežina Miljkan, Badžak Lj. Milan, Benko Josip, Belinić Vinko, Bećirović Voca Šerif, Beširović Dimitrije, Blažić Milan, Bogavac P. Petar, Božinović Ljubomir, Božić Jakša, Borisavljević Strahinja, Bošković Mihailo, Brenčić Mihael, Brujić S. Jovan, Bubić dr. Stevan, Budimir D. Simo, Butorka dr. Aleksandar, Vasić Tihomir, Veble dr. Andrej, Veličković B. Miladin, Veselinović dr. Milorad, Videc Anton, Vujašinović dr. Vuk, Vučetić Radisav, Gavrilović Nikola, Gavrilović Oto, Gajić Radomir, Gajšek Karlo, Galogaža Petar, Glavinčić dr. Milan, Golubović Milan, Grba dr. Milovan, Davinić Brana, Damić dr. Dragan, Danilović J. Živko, Dačić M. Aleksandar, Dimitrijević Živojin, Dimitrijević dr. Ljutica, Dimitrijević Stojadin, Dimić M. Radisav, Doberšek Karel, Dobrosavljević D. Branko, Durgutović I. Mustafa, Đikić Alojzije, Đokić Ljubomir, Đurić M. Borivoje, Đurović Danilo, Ercegovac Bogdan, Živadinović P. Borisav, Živković M. Todor, Zejnel-beg Ibrahim Stracimir, Zaharić I. Čedomir, Zuber Nikola, Janžeković Ivan, Janković Desimir, Janković Stevan, Jančić dr. Ivan, Janjić dr. Vojislav, Jevtić Đorđe, Jeličić Cvetko, Jovanović Nikola, Jovičić Radoje, Joksimović Zarije, Joksimović Ugrin, Kazimirović P. Vladimir, Kadić Alija, Kalamatijević Mihailo, Kaluderčić d-r Branko, Kapetanović Ismet-beg Gavran, Kašanin Joco, Kašper d-r Mihael, Kersnik Anton, Klar d-r Franc, Knežević Bogoljub, Kožul d-r Marko, Koce d-r Jure, Kosović R. Petar, Kostrenčić Luka, Krstić Mihailo, Krstić St. Stojan, Kuzeljević Sreten, Kulenović d-r Džafer-beg, Kurtović Vojko, Kursulić J. Velimir, Lazarević Milan, Lazarević Nikon, Lazarević d-r Todor, Lenarčić Stanko, Lukarević T. Mihailo, Lješević K. Mihailo, Marjanac Simo, Markić Franjo, Mahnik Artur, Mijić Đ. Milan, Mijušković Luka, Mikašinović D. Đuro, Mikić Savo, Milanović Života, Miletić d-r Vjekoslav, Miletić Dane, Milošević R. Dušan, Milošević S. Dušan, Milošević Radivoje, Miljuš d-r Branko, Mirković S. Dimitrije, Mihailović Todor, Miškulin d-r Mile, Muratbašić Osman, Nedeljković Uroš, Nikitović d-r Časlav, Nikolić d-r Branko, Nikolić J. Živko, Nikolić Slavko, Nićiforović Spasa, Novaković d-r Niko, Pantić Ljubomir, Patnogić Hadži-Ljuba, Pevec Rudolf, Pelivanović Malić, Perović Dušan, Perović R. Miljan, Petrović Bogdan, Povrenović K. Matija, Pozderac Nurija, Popović S. Aćim, Popović Živko, Popović Mihailo, Popović M. Novica, Predovan Krsto, Radenković Stojan, Radočić V. Danilo, Rajković M. Miloje, Ramadnović F. Ramadan, Ratković T. Branko, Ridanović d-r Muhamed, Rogić d-r Josip, Ružičić V. Marko, Santo d-r Gavro, Simić Stevan, Sladojević P. Čedomir, Sokić Miloje, Sokić Momčilo, Spasović Vukašin, Stanković S. Svetolik, Stepanov Milivoj, Stijić d-r Milan, Stojadinović M. Dragomir, Stojadinović Mihailo, Stojisavljević Petar, Stošović Dobrovoje, Subotić Dušan, Tasić S. Svetozar, Tešić Maksim, Todorović A. Branislav, Tomašević Žarko, Tomić Branko, Tomić Jevrem, Tonić R. Todor, Trpković T. Stavra, Čerimagić Sadik, Čosić P. Stanko, Čumavić Husejin, Hadži-Ristić Spira, Cvetković J. Dragiša, Črljić Lazar, Čapljić Ragib, Čvrkić R. Vojko (pretsedava), Čolaković Krsta, Šajkarević d-r Jovan, Šakić Ivan, Šemrov d-r Fran, Šušić Živko.

Glasali su »protiv«: Avramović Luka, Arandelović Živojin, Jevtić Životije, Lazić Vojislav.

Otsutni: Aleksić Kosta, Aćimović Ž. Velimir, Auer d-r Ljudevit, Banić Milan, Baričević d-r Janko, Bo-

žić A. Milan, Vodstrečil Hinko, Vrbić Velimir, Vujić Dimitrije, Vukanović d-r Srpkko, Vukićević Milan, Gajić Pavle, Gaćinović J. Vojislav, Georgijević M. Joca, Glišić Milenko, Gornjak Vinko, Grdić V. Risto, Dimitrijević Kosta, Dimitrijević Mita, Dinić Đ. Tanasije, Došen d-r Vojislav, Došen d-r Mirko, Đorđević V. Vojislav, Đurović Mihailo, Živković T. Radosav, Zagorac Jovo, Zdravković Jovan, Zdravković Milenko, Zeljković N. Boško, Zečević Sekula, Zupančić Fran, Ivanović Dragoljub, Ivančević Dušan, Iveković d-r Bogdan, Ibrahimpašić Abdulah, Ilić d-r Veljko, Isaković Milivoje, Janković d-r Dragutin, Jevremović d-r Dragoljub, Jevtić D. Bogoljub, Jovanović d-r Vasilije, Jovanović d-r Đorđe, Jovanović Jovan, Jovanović Ljubomir, Jojić Velimir, Juriša d-r Ivan, Kabašin Nikola, Kajić A. Mijo, Kalember d-r Branko, Kačanski Stevan, Kovač Ante, Kojić d-r Dragutin, Koman Albin, Komnenović Mirko, Kostić d-r Mirko, Kostić Vasilj, Kraljević d-r Dragan, Krstić Simo, Kulišić d-r Šime, Kumanudi d-r Kosta, Kunjašić Joakim, Kurilić J. Milan, Kurtović Šukrija, Lazarević M. Aleksandar, Lazarević Milovan, Lovrenčić d-r Ivan, Lukačić Avguština, Makar Dako, Marković d-r Đorđe, Marković d-r Milenko, Marcikić T. Miloje, Mastrović Ante, Matica Pavao, Mijović d-r Aleksandar, Milijanović Velimir, Milutinović R. Milinko, Mihailović P. Ilija, Mohorić Ivan, Mravlje Milan, Mulalić Mustafa, Nanović Radivoje, Nenadić Vojislav, Nenadović B. Jovan, Nikolić Đ. Milovan, Nikolić Radivoje, Novačan d-r Anton, Novaković Stjepan, Paunović Branko, Paštrović Manfred, Pejin Ž. Gojko, Pejkić A. Čedomir, Perić Đ. Milivoje, Petković Milan, Petković Rastko, Petković Đorđe, Pinterović d-r Milovan, Plesković Rudolf, Popović M. Velimir, Ponović Dušan, Popović d-r Živojin, Popović d-r Kosta, Popović d-r Svetislav, Preka Nikola, Prekoršek Ivan, Preljubović Muhamed, Protić P. Jeremija, Rafailović Živojin, Rafailović Milivoje, Rašović M. Miloš, Rašković d-r Miloš, Režek d-r Josip, Savić Obren, Sarić Ibrahim, Sekulić d-r Milan, Sokolović Nikola, Stanković Aleksandar, Stanković Svetozar, Stefanović B. Ignjat, Stošić Stamenko, Tišma Vladimir, Turk Rajko, Čirić Stevan, Urošević Mirko, Fizir Viktor, Fuks d-r Riko, Hasanbegović d-r Avdo, Hafizadić d-r Sulejman, Horvat Franjo, Hočevar Stanko, Cvetić Josip, Čujan Čiro, Čiović Đuro, Širola Brnas Anton, Šijak d-r Nikola, Šoški d-r Luka.

(Posle glasanja.)

Potpretsednik Vojko Čvrkić: Gospodo, izvolite čuti rezultat glasanja. Glasalo je svega 189 narodnih poslanika. Od toga broja 185 narodnih poslanika glasalo je »za«, a »protiv« 4 narodna poslanika. Prema tome objavljujem i proglašavam da je primljen izveštaj Odbora za proučavanje zakonskih predloga o Međunarodnim ugovorima i sporazumima o predlogu zakona o razmeni nota na dan 21 marta 1936 godine između Ministra inostranih poslova Kraljevine Jugoslavije i nemačkog Izvanrednog poslanika i Opućenog ministra, kojom se na temelju sporazuma zaključenih februara meseca 1935 godine u Minhenu na zajedničkom zasjedanju vladinih odbora, obrazovanih na osnovu čl. 35 jugoslovensko-nemačkog Trgovinskog ugovora od 1 maja 1934 god., menjaju Prilog B i Zaključni protokol Trgovinskog ugovora.

Prema Ustavu ovaj će Zakonski predlog biti upućen Senatu Kraljevine Jugoslavije na dalji rad.

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, pre nego predemo na drugu tačku dnevnoga reda, dajem reč narodnom poslaniku g. dr. Branku Kalemberu radi ličnog objašnjenja.

Dr. Branko Kalember: Gospodo narodni poslanici, kao što ste i sami приметili, između mene i narodnog poslanika g. Preke došlo je do jednog neugodnog incidenta i sukoba. Smatram za dužnost, da stvar razjasnim, da se ne bi krivo shvatila i da je postavim na svoje mesto. U toku diskusije, za vreme govora narodnog poslanika g. Rašovića, došlo je do objašnjenja između mene i g. Preke. Kad je g. Rašović govorio o dobrovoljcima, g. Preka je spomenuo: „Koji su to bili dobrovoljci, koji su se borili u redovima srpske vojske. Ja sam na to kazao: to su bili Hrvati, a on je na to odgovorio: A zašto ih on ne spominje. Ja sam na ovo dobio g. Preki: „A zašto se Vi, gospodine Ministre, uzrujavate? Oni nisu u Vašim redovima ni u Vašem pokretu”, — ne mogu se baš tačno setiti reči koje sam kazao, ali od prilike to sam rekao. Na te moje reči g. Preka mi je odgovorio: Vaši su predi služili najgorim režimima u Hrvatskoj. Ja sam to uzeo lično na sebe i svoje prede i kazao: da su svi moji predi bili seljaci i nisu se bavili aktivno politikom sem moga oca, koji je bio u Srpsko-hrvatskoj koaliciji, i tu nema nikakve ljage na njima. Uzevši da se ovo što mi je g. Preka dobio odnosilo lično na mene i na moje prede, ja sam g. Preki kazao: Vi ste bili Austrijanac. Ja time nisam hteo da kažem da je g. Preka za vreme Austrije bio anacionalan čovek, a pogotovu da je to danas. Ja sam time hteo da kažem samo to da smo mi koji smo živeli u Austriji, morali služiti Austriji, gde to nismo mogli da izbegnemo, a gde smo to mogli izbeći, mi joj nismo služili. Prema ovome, izjavljujem, da ovim svojim rečima nisam nikako hteo da vredam nacionalni osećaj g. Preke, pa molim da se ova moja izjava uzme na znanje.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ima reč narodni poslanik g. Nikola Preka radi ličnog objašnjenja.

Nikola Preka: Gospodo narodni poslanici, za vrijeme govora g. Rašovića, koji je u svome govoru dotakao se i dobrovoljaca, u prvom redu srpskih dobrovoljaca i iz svih krajeva, on je kazao da je bilo dobrovoljaca i iz drugih krajeva. Ja sam onda upao i upitao ga: koji su to bili? G. Rašović nije čuo tu moju upadicu i na to mi je odgovorio g. Kalember, da je bilo i Hrvata. Ja sam onda zapitao, pa zašto ih ne spominje kad je bilo i Hrvata? Na to je g. Kalember rekao: bilo je Hrvata ali ti Hrvati nisu bili iz Vašeg kruga ili pokreta. Ja sam odgovorio: sasvim je to indiferentno, možda su bili iz mog pokreta, možda nisu bili, ali je bilo Hrvata dobrovoljaca koji su se borili rame uz rame sa srpskim dobrovoljcima na Solunu. Ja sam tada rekao g. Kalemberu: Vaši su predi u Hrvatskoj podržavali najgore režime kao što je bio Kuenov režim. Vi, gospodo, vrlo dobro znate da Kuenov režim nije bio nacionalan režim, nego je bio režim koji je ugnjetavao Hrvate i protivu koga su se oni najodlučnije borili. Ja time nisam htjeo da kažem da je lično g. Kalember ili neko iz njegove obitelji to činio, nego da su to bili Srbi iz Hrvatske, a to je jedna istorijska činjenica koja se ne može pobiti. Na to je g. Kalember meni kazao: Vi ste bili ovde Ministar iako ste bili Austrijanac.

Ja sam na to odgovorio: sa punim pravom bio sam Ministar u svojoj zemlji; nikada nisam bio Austrijanac, jer sam bio nacionalni Hrvat. Razumije se

u tome momentu ja sam mu dobio jednu uvjetnu uvredu...

Pretsednik Stevan Ćirić: Molim Vas, gospodine poslanice, da ne ponavljate tu uvredu.

Nikola Preka (nastavlja): Rekao sam mu: sve dokle to ne porekne, smatram ga tim i tim... Posle izjave njegove koju je sada dao, da ne sumnja u moje nacionalno osvjedočenje i da nisam bio Austrijanac, nego nacionalni Hrvat koji sam punih 30 godina radio u smislu hrvatske ideje i hrvatskoga prava, ja primam ovu njegovu izjavu na znanje. (*Dr. Branko Kalember: A šta je sa uvredom?*). Ona otpada.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ona otpada sama po sebi, g. Kalemberu, pošto je bila uslovna. Uostalom, gospodo, neparlamentarne reči ja ću po svome pravu iz § 130 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini dati brisati iz stenografskih beležaka.

Potpredsednik Vojko Ćvrkić: Gospodo narodni poslanici, prelazimo na drugu tačku dnevnoga reda: Pretres izveštaja Odbora za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima o predlogu zakona o Sporazumu o pomorskim signalima sa Pravilnikom o izvesnim kategorijama pomorskih signala, zaključenom u Lisabonu 23 oktobra 1930 godine.

Molim izvestioca g. Žarka Tomaševića da izvoli pročitati izveštaj Odbora.

Izvestilac Žarko Tomašević pročitao izveštaj, koji glasi:

NARODNOJ SKUPŠTINI,

Odbor za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima primio je na proučavanje Predlog zakona o Sporazumu o pomorskim signalima, sa Pravilnikom o izvesnim kategorijama pomorskih signala, zaključenom u Lisabonu 23 oktobra 1930 godine, pa je na svojoj V sednici od 30 marta t. g. završio povereni mu posao, usvojivši aklamacijom tekstuelno zakonski predlog u načelu i pojedinostima.

Odboru je čast predložiti Narodnoj skupštini, da zakonski predlog izvoli usvojiti.

Za izvestioca Odbor je odredio g. Žarka Tomaševića, predsednika Odbora.

30 juna 1937 godine

Beograd

Pretsednik Odbora za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima,

Žarko Tomašević, s. r.

Sekretar,

Dr. Branko Miljuš, s. r.

Članovi:

Dr. Časlav Nikitović, s. r., Dragomir Stojadinović, s. r., dr. Ljutica Dimitrijević, s. r., dr. Dragoljub Jevremović, s. r., dr. Kosta Popović, s. r., Inž. Svetolik Sv. Stanković, s. r., dr. Anton Novačan, s. r., Miloš Rašović, s. r., Momčilo Sokić, s. r., dr. Fran Šemrov, s. r., Joca Georgijević, s. r., dr. Srpkio Vukanović, s. r., dr. Mirko Došen, s. r.

Gospodo narodni poslanici, u pomorskom saobraćaju važnu ulogu ima signalizacija. Usled sve jačeg razvitka toga saobraćaja pojavila se potreba da se pristupi, u granicama mogućnosti, unifikaciji

izvesnih kategorija pomorskih signala. Stoga su Nemačka, Belgija, Kuba, Španija, Estonija, Finska, Francuska, Maroko i Tunis zaključile 23. oktobra 1930. godine u Lisabonu jedan Sporazum o toj unifikaciji, kojim se za države potpisnice i za države koje bi naknadno pristupile predviđa obaveza da u roku od dve godine imaju preduzeti potrebne mere radi saobraćavanja signalizacija Pravilniku koji je rečenom sporazumu priključen kao njegov sastavni deo. Predviđeno je, da se od odredaba toga Pravilnika može odstupiti jedino u slučajevima u kojima se, usled mešanih ili drugih prilika, ove odredbe ne bi mogle primenjivati, bilo zbog opasnosti za plovidbu, bilo zbog nesrazmerno velikih troškova.

U priloženom Pravilniku detaljno su izložene dotične kategorije tih signala, kao i način upotrebe.

Za svaku državu ovaj Sporazum stupa na snagu na 90 dana po izvršenom potpisivanju, ratifikovanju ili pristupanju i može se otkazati po isteku 7 godina, računajući od dana njegovog stupanja na snagu za dotičnu državu. Otkaz stupa u dejstvo posle jedne godine dana.

Imajući u vidu nesumnjive koristi od takve unifikacije, rešeno je da i naša država pristupi tom Sporazumu.

Kao izvestiocu Odbora za međunarodne ugovore i sporazume, čast mi je predložiti Narodnoj skupštini, da ovaj sporazum prihvati i da ga izglasa u celosti onako kako je on i predložen (Odobranje).

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Gospodo narodni poslanici, kako se po ovoj tački dnevnog reda niko od gospode narodnih poslanika nije javio za reč, to se, u smislu Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini, smatra da je diskusija po ovom zakonskom predlogu iscrpena, pa za to ovaj zakonski predlog stavljam na glasanje u načelu.

Molim sekretara g. dr. Veblea da izvoli izvršiti prozivku.

Sekretar dr. Andrej Veble proziva narodne poslanike da glasaju i oni su glasali ovako:

Glasali su »za«: Antić D. Borivoje, Antonijević Dušan, Arežina Miljkan, Badžak Lj. Milan, Benko Josip, Belinić Vinko, Bećirović Voca Šerif, Beširović Dimitrije, Blažić Milan, Bogavac P. Petar, Božinović Ljubomir, Božić Jakša, Borisavljević Strahinja, Bošković Mihailo, Brenčić Mihael, Brujić S. Jovan, Bubić dr. Stevan, Budimir Đ. Simo, Butorka dr. Aleksandar, Vasić Tihomir, Veble dr. Andrej, Veličković B. Miladin, Veselinović dr. Milorad, Videc Anton, Vujašinović dr. Vuk, Vučetić Radisav, Gavrilović Nikola, Gavrilović Oto, Gajić Radomir, Gajšek Karlo, Galogaža Petar, Glavinić dr. Milan, Golubović Milan, Grba dr. Milovan, Davinić Brana, Damić dr. Dragan, Danilović J. Živko, Dačić M. Aleksandar, Dimitrijević Živojin, Dimitrijević dr. Ljutica, Dimitrijević Stojadin, Dimić M. Radisav, Doberšek Karel, Dobrosavljević D. Branko, Durgutović I. Mustafa, Đikić Alojzije, Dokić Ljubomir, Đurić M. Borivoje, Đurović Danilo, Ercegovac Bogdan, Živadinović P. Borisav, Živković M. Todor, Zejnel-beg Ibrahim Stracimir, Zaharić I. Čedomir, Zuber Nikola, Janžeković Ivan, Janković Desimir, Janković Stevan, Jančić dr. Ivan, Janjić dr. Vojislav, Jevtić Đorđe, Jeličić Cvetko, Jovanović Nikola, Jovičić Radoje, Joksimović Zarije, Joksimović Ugrin, Kazimirović P. Vladimir, Kadić Alija, Kalamatijević Mihailo, Kaluderčić d-r Branko, Kapetanović Ismet-beg Gavran, Kašanin Joco, Kašper d-r

Mihael, Kersnik Anton, Klar d-r Franc, Knežević Bogoljub, Kožul d-r Marko, Koce d-r Jure, Kosović R. Petar, Kostrenčić Luka, Krstić Mihailo, Krstić St. Stojan, Kuzeljević Sreten, Kulenović d-r Džafer-beg, Kurtović Vojko, Kursulić J. Velimir, Lazarević Milan, Lazarević Nikon, Lazarević d-r Todor, Lenarčić Stanko, Lukarević T. Mihailo, Lješević K. Mihailo, Marjanac Simo, Markić Franjo, Mahnik Artur, Mijić Đ. Milan, Mijušković Luka, Mikašinović D. Duro, Mikić Savo, Milanović Života, Miletić d-r Vjekoslav, Miletić Dane, Milošević R. Dušan, Milošević S. Dušan, Milošević Radivoje, Miljuš d-r Branko, Mirković S. Dimitrije, Mihailović Todor, Miškulin d-r Mile, Muratbašić Osman, Nedeljковиć Uroš, Nikitović d-r Časlav, Nikolić d-r Branko, Nikolić J. Živko, Nikolić Slavko, Ničiforović Spasa, Novaković d-r Niko, Pantić Ljubomir, Patnogić Hadži-Ljuba, Pevec Rudolf, Pelivanović Malić, Perović Dušan, Perović R. Miljan, Petrović Bogdan, Povrenović K. Matija, Pozderac Nurija, Popović S. Aćim, Popović Živko, Popović Mihailo, Popović M. Novica, Predovan Krsto, Radenković Stojan, Radoičić V. Danilo, Rajaković M. Miloje, Ramadanović F. Ramadan, Ratković T. Branko, Ridanović d-r Muhamed, Rogić d-r Josip, Ružičić V. Marko, Santo d-r Gavro, Simić Stevan, Sladojević P. Čedomir, Sokić Miloje, Sokić Momčilo, Spasović Vukašin, Stanković S. Svetolik, Štepanov Milivoj, Stijić d-r Milan, Stojadinović M. Dragomir, Stojadinović Mihailo, Stojisavljević Petar, Stošović Dobrivoje, Subotić Dušan, Tasić S. Svetozar, Tešić Maksim, Todorović A. Branislav, Tomašević Žarko, Tomić Branko, Tomić Jevrem, Tonić R. Todor, Trpković T. Stavra, Čerimagić Sadik, Čosić P. Stanko, Čumavić Husejin, Hadži-Ristić Spira, Cvetković J. Dragiša, Črljić Lazar, Čapljić Ragib, Čvrkić R. Vojko (predsedava), Čolaković Krsta, Šajkarević d-r Jovan, Šakić Ivan, Šemrov d-r Fran, Šušić Živko.

Glasali su »protiv«: Avramović Luka, Arandelović Živojin, Jevtić Životije, Lazić Vojislav.

Otсутni: Aleksić Kosta, Aćimović Ž. Velimir, Auer d-r Ljudevit, Banić Milan, Baričević d-r Janko, Božić A. Milan, Vödstrečil Hinko, Vrbić Velimir, Vujić Dimitrije, Vukanović d-r Srpk, Vukičević Milan, Gajić Pavle, Gaćinović J. Vojislav, Georgijević M. Joca, Glišić Milenko, Gornjak Vinko, Grdić V. Risto, Dimitrijević Kosta, Dimitrijević Mića, Dinić Đ. Tanasije, Došen d-r Vojislav, Došen d-r Mirko, Đorđević V. Vojislav, Đurović Mihailo, Živković T. Radosav, Zagorac Jovo, Zdravković Jovan, Zdravković Milenko, Zeljković N. Boško, Zečević Sekula, Zupančić Fran, Ivanović Dragoljub, Ivančević Dušan, Iveković d-r Bogdan, Ibrahimpašić Abdulah, Ilić d-r Veljko, Isaković Milivoje, Janković d-r Dragutin, Jevremović d-r Dragoljub, Jevtić D. Bogoljub, Jovanović d-r Vasilije, Jovanović d-r Đorđe, Jovanović Jovan, Jovanović Ljubomir, Jojić Velimir, Juriša d-r Ivan, Kabašin Nikola, Kajić A. Mijo, Kalember d-r Branko, Kaćanski Stevan, Kovač Ante, Kojić d-r Dragutin, Koman Albin, Komnenović Mirko, Kostić d-r Mirko, Kostić Vasilj, Kraljević d-r Dragan, Krstić Simo, Kulišić d-r Sime, Kumanudi d-r Kosta, Kunjašić Joakim, Kurilić J. Milan, Kurtović Šukrija, Lazarević M. Aleksandar, Lazarević Milovan, Lovrenčić d-r Ivan, Lukačić Avguštin, Makar Dako, Marković d-r Đorđe, Marković d-r Milenko, Marčikić T. Miloje, Mastrović Ante, Matica Pavao, Mijović d-r Aleksandar, Miljanović Velimir, Milutinović R. Milinko, Mihailović P. Ilija, Mohorić Ivan, Mravlje Milan, Mulalić Mustafa,

Nanović Radivoje, Nenadić Vojislav, Nenadović B. Jovan, Nikolić D. Milovan, Nikolić Radivoje, Novačan d-r Anton, Novaković Stjepan, Paunović Branko, Paštrović Manfred, Pejin Ž. Gojko, Pejkić A. Čedomir, Perić D. Milivoje, Petković Milan, Petković Rastko, Petković Đorđe, Pinterović d-r Milovan, Plesković Rudolf, Popović M. Velimir, Popović Dušan, Popović d-r Živojin, Popović d-r Kosta, Popović d-r Svetislav, Preka Nikola, Prekoršek Ivan, Preljubović Muhamed, Protić P. Jeremija, Rafailović Živojin, Rafailović Milivoje, Rašović M. Miloš, Rašković d-r Miloš, Režek d-r Josip, Savić Obren, Sarić Ibrahim, Sekulić d-r Milan, Sokolović Nikola, Stanković Aleksandar, Stanković Svetozar, Stefanović B. Ignjat, Stošić Stamenko, Tišma Vladimir, Turk Rajko, Čirić Stevan, Urošević Mirko, Fizir Viktor, Fuks d-r Riko, Hasanbegović d-r Avdo, Hafizadić d-r Sulejman, Horvat Franjo, Hočevar Stanko, Cvetić Josip, Čujan Čiro, Čejović Đuro, Širola Brnas Anton, Šijak d-r Nikola, Soški d-r Luka.

(Posle glasanja.)

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Gospodo narodni poslanici, izvolite čuti rezultat glasanja. Za ovaj zakonski predlog u načelu glasalo je svega 189 narodnih poslanika. Od toga je glasalo 185 »za« i 4 »protiv«. Prema ovakvom rezultatu oglašujem da je izveštaj Odbora za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima o predlogu zakona o Sporazumu o pomorskim signalima, sa Pravilnikom o izvesnim kategorijama pomorskih signala, zaključenom u Lisabonu 23 oktobra 1930 godine, primljen u načelu.

Gospodo, prelazimo na pretres u pojedinostima ovog zakonskog predloga. Kako se niko nije prijavio za reč, to odmah prelazimo na glasanje. Molim g. izvestioca da izvoli čitati pojedine paragrafe redom. Po pročitavanju svakog paragrafa glasaće se sedenjem i ustajanjem. Prema tome, ona gospoda koja su »za« sedeće, a koja su »protiv« ustaće. Ima reč izvestilac g. Žarko Tomašević.

Izvestilac Žarko Tomašević pročita § 1.

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Prima li Narodna skupština § 1 onako kako je pročitano? (Prima — Ne prima!) Gospoda koja pristaju neka izvole sedeti, a koja su protiv, neka izvole ustati. (Većina sedi) Većina sedi, objavljujem da je § 1 primljen.

Izvolite čuti § 2.

Izvestilac Žarko Tomašević pročita § 2.

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Prima li Narodna skupština § 2 onako kako je pročitano? (Prima — Ne prima) Gospoda koja primaju neka izvole sedeti, a koja su protiv, neka izvole ustati (Većina sedi) Većina sedi, objavljujem da je § 2 primljen.

Gospodo narodni poslanici, proglašujem da je Narodna skupština sve paragrafe ovoga zakonskog predloga usvojila i u pojedinostima. Prema tome prelazimo na drugo i konačno glasanje u celini. Molim sekretara da izvoli izvršiti prozivku gospode narodnih poslanika.

Sekretar dr. Andrej Veble proziva narodne poslanike da glasaju i oni su glasali ovako:

Glasali su »za«: Antić D. Borivoje, Antonijević Dušan, Arežina Miljkan, Badžak Lj. Milan, Benko Josip, Belinić Vinko, Bećirović Voca Šerif, Beširović Dimitrije, Blažić Milan, Bogavac P. Petar, Božinović Ljubomir, Božić Jakša, Borisavljević Strahinja, Bo-

šković Mihailo, Brenčić Mihael, Brujić S. Jovan, Bučić dr. Stevan, Budimir D. Simo, Butorka dr. Aleksandar, Vasić Tihomir, Veble dr. Andrej, Veličković B. Miladin, Veselinović dr. Milorad, Videc Anton, Vujašinović dr. Vuk, Vučetić Radisav, Gavrilović Nikola, Gavrilović Oto, Gajić Radomir, Gajšek Karlo, Galogaža Petar, Glavinić dr. Milan, Golubović Milan, Grba dr. Milovan, Davinić Brana, Damić dr. Dragan, Danilović J. Živko, Dačić M. Aleksandar, Dimitrijević Živojin, Dimitrijević dr. Ljutica, Dimitrijević Stojadin, Dimić M. Radisav, Doberšek Karel, Dobrosavljević D. Branko, Durgutović I. Mustafa, Đikić Alojzije, Đokić Ljubomir, Đurić M. Borivoje, Đurović Danilo, Ercegovac Bogdan, Živadinović P. Borisav, Živković M. Todor, Zejnel-beg Ibrahim Stracimir, Zaharić I. Čedomir, Zuber Nikola, Janžeković Ivan, Janković Desimir, Janković Stevan, Jančić dr. Ivan, Janjić dr. Vojislav, Jevtić Đorđe, Jeličić Cvetko, Jovanović Nikola, Jovičić Radoje, Joksimović Zarije, Joksimović Ugrin, Kazimirović P. Vladimir, Kadić Alija, Kalamatijević Mihailo, Kaluderčić d-r Branko, Kapetanović Ismet-beg Gavran, Kašanin Joco, Kašper d-r Mihael, Kersnik Anton, Klar d-r Franc, Knežević Bogoljub, Kožul d-r Marko, Koce d-r Jure, Kosović R. Petar, Kostrenčić Luka, Krstić Mihailo, Krstić St. Stojan, Kuzeljević Sreten, Kulenović d-r Džafer-beg, Kurtović Vojko, Kursulić J. Velimir, Lazarević Milan, Lazarević Nikon, Lazarević d-r Todor, Lenarčić Stanko, Lukarević T. Mihailo, Lješević K. Mihailo, Marjanac Simo, Markić Franjo, Mahnik Artur, Mijić D. Milan, Mijušković Luka, Mikašinović D. Đuro, Mikić Savo, Milanović Života, Miletić d-r Vjekoslav, Miletić Dane, Milošević R. Dušan, Milošević S. Dušan, Milošević Radivoje, Miljuš d-r Branko, Mirković S. Dimitrije, Mihailović Todor, Miškulin d-r Mile, Muratbašić Osman, Nedeljković Uroš, Nikitović d-r Časlav, Nikolić d-r Branko, Nikolić J. Živko, Nikolić Slavko, Ničiforović Spasa, Novaković d-r Niko, Pantić Ljubomir, Patrnogić Hadži-Ljuba, Pevec Rudolf, Pelivanović Malić, Perović Dušan, Perović R. Miljan, Petrović Bogdan, Povrenović K. Matija, Pozderac Nurija, Popović S. Aćim, Popović Živko, Popović Mihailo, Popović M. Novica, Predovan Krsto, Radenković Stojan, Radoičić V. Danilo, Rajaković M. Miloje, Ramadanović F. Ramadan, Ratković T. Branko, Ridanović d-r Muhamed, Rogić d-r Josip, Ružičić V. Marko, Santo d-r Gavro, Simić Stevan, Sladojević P. Čedomir, Sokić Miloje, Sokić Momčilo, Spasović Vukašin, Stanković S. Svetolik, Stepanov Milivoj, Stijić d-r Milan, Stojadinović M. Dragomir, Stojadinović Mihailo, Stojisavljević Petar, Stošović Dobrivoje, Subotić Dušan, Tasić S. Svetozar, Tešić Maksim, Todorović A. Branislav, Tomašević Žarko, Tomić Branko, Tomić Jevrem, Tonić R. Todor, Trpković T. Stavra, Čerimagić Sadik, Čosić P. Stanko, Čumavić Husejin, Hadži-Ristić Spira, Cvetković J. Dragiša, Črljić Lazar, Čapljić Ragib, Čvrkić R. Vojko (predsedava), Čolaković Krsta, Šajkarević d-r Jovan, Šakić Ivan, Šemrov d-r Fran, Šušić Živko.

Glasali su »protiv«: Avramović Luka, Arandelović Živojin, Jevtić Životije, Lazić Vojislav.

Otsutni: Aleksić Kosta, Aćimović Ž. Velimir, Auer d-r Ljudevit, Banić Milan, Baričević d-r Janko, Božić A. Milan, Vodstrečil Hinko, Vrbić Velimir, Vujić Dimitrije, Vukanović d-r Srpkov, Vukićević Milan, Gajić Pavle, Gaćinović J. Vojislav, Georgijević M. Joca, Glišić Milenko, Gornjak Vinko, Grdić V. Risto, Dimitrijević Kosta, Dimitrijević Mita, Dinić D. Tana-

sije, Došen d-r Vojislav, Došen d-r Mirko, Đorđević V. Vojislav, Đurović Mihailo, Živković T. Radosav, Zagorac Jovo, Zdravković Jovan, Zdravković Milenko, Zeljković N. Boško, Zečević Sekula, Zupančić Fran, Ivanović Dragoljub, Ivančević Dušan, Iveković d-r Bogdan, Ibrahimpašić Abdulah, Ilić d-r Veljko, Isaković Milivoje, Janković d-r Dragutin, Jevremović d-r Dragoljub, Jevtić D. Bogoljub, Jovanović d-r Vasilije, Jovanović d-r Đorđe, Jovanović Jovan, Jovanović Ljubomir, Jojić Velimir, Juriša d-r Ivan, Kabašin Nikola, Kajić A. Mijo, Kalember d-r Branko, Kačanski Stevan, Kovač Ante, Kojić d-r Dragutin, Koman Albin, Komnenović Mirko, Kostić d-r Mirko, Kostić Vasilj, Kraljević d-r Dragan, Krstić Simo, Kulišić d-r Šime, Kumanudi d-r Kosta, Kunjašić Joakim, Kurilić J. Milan, Kurtović Šukrija, Lazarević M. Aleksandar, Lazarević Milovan, Lovrenčić d-r Ivan, Lukačić Avguština, Makar Dako, Marković d-r Đorđe, Marković d-r Milenko, Marcikić T. Miloje, Mastrović Ante, Matica Pavao, Mijović d-r Aleksandar, Milijanović Velimir, Milutinović R. Milinko, Mihailović P. Ilija, Mohorić Ivan, Mravlje Milan, Mulalić Mustafa, Nanović Radivoje, Nenadić Vojislav, Nenadović B. Jovan, Nikolić Đ. Milovan, Nikolić Radivoje, Novačan d-r Anton, Novaković Stjepan, Paunović Branko, Paštrović Manfred, Pejin Ž. Gojko, Pejkić A. Čedomir, Perić Đ. Milivoje, Petković Milan, Petković Rastko, Petković Đorđe, Pinterović d-r Milovan, Plesković Rudolf, Popović M. Velimir, Popović Dušan, Popović d-r Živojin, Popović d-r Kosta, Popović d-r Svetislav, Preka Nikola, Prekoršek Ivan, Preljubović Muhamed, Protić P. Jeremija, Rafailović Živojin, Rafailović Milivoje, Rašović M. Miloš, Rašković d-r Miloš, Režek d-r Josip, Savić Obren, Sarić Ibrahim, Sekulić d-r Milan, Sokolović Nikola, Stanković Aleksandar, Stanković Svetozar, Stefanović B. Ignjat, Stošić Stamenko, Tišma Vladimir, Turk Rajko, Čirić Stevan, Urošević Mirko, Fizir Viktor, Fuks d-r Riko, Hasanbegović d-r Avdo, Hafizadić d-r Sulejman, Horvat Franjo, Hočevar Stanko, Cvetić Josip, Cujan Ćiro, Čejović Đuro, Širola Brnas Anton, Šijak d-r Nikola, Soški d-r Luka.

(Posle glasanja.)

Potpretsednik Vojko Čvrkić: Gospodo narodni poslanici, izvolite čuti rezultat glasanja. Glasalo je svega 189 gospode narodnih poslanika. Od toga broja glasali su 185 „za”, a „protiv” je glasalo 4. Prema tome, gospodo narodni poslanici, objavljujem da je izveštaj Odbora za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima o predlogu zakona o sporazumu o pomorskim signalima, sa Pravilnikom o izvesnim kategorijama pomorskih signala, zaključenom u Lisabonu 23 oktobra 1930 godine, primljen i konačno u celini. Ovaj zakonski predlog u smislu Ustava biće upućen na dalji rad Senatu Kraljevine Jugoslavije.

Gospodo narodni poslanici, prelazimo na treću tačku današnjeg dnevnog reda: Pretres izveštaja Odbora za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima o predlogu zakona o Trgovinskom ugovoru sa Prilozima A i B (Tarifske liste); Prilogom C (sporazum o veterinaro-policiskom postupku pri uvozu i provožu životinja, životinjskih delova i životinjskih proizvoda) i Zaključnom protokolu, zaključenim i potpisanim u Beogradu 1 maja 1934 godine između Kraljevine Jugoslavije i Nemačke Republike.

Ima reč izvestilac po ovom zakonskom predlogu g. Žarko Tomašević.

Izvestilac Žarko Tomašević pročita izveštaj, koji glasi:

„NARODNOJ SKUPŠTINI

Odbor za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima primio je na proučavanje Predlog zakona o Trgovinskom ugovoru sa Prilozima A i B (Tarifske liste); Prilogom C (Sporazum o veterinaro-policiskom postupku pri uvozu i provožu životinja, životinjskih delova i životinjskih proizvoda) i Zaključnom protokolu, zaključenim i potpisanim u Beogradu 1 maja 1934 godine, između Kraljevine Jugoslavije i Republike Nemačke, pa je na svojoj V sednici od 30 juna 1937 godine završio povereni mu posao, usvojivši aklamacijom tekstualno zakonski predlog u načelu i pojedinostima.

Odboru je čast predložiti Narodnoj skupštini, da zakonski predlog izvoli usvojiti.

Za izveštioca Odbor je odredio g. Žarko Tomaševića, pretsednika Odbora.

30 juna 1937 godine
Beograd

Pretsednik Odbora za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima,

Žarko Tomašević, s. r.

Sekretar,

Dr. Branko Miljuš, s. r.

Članovi:

Dr. Časlav Nikitović, s. r., Dragomir Stojadinović, s. r., dr. Ljutica Dimitrijević, s. r., dr. Dragoljub Jevremović, s. r., dr. Kosta Popović, s. r., Inž. Svetolik Sv. Stanković, s. r., dr. Anton Novačan, s. r., Miloš Rašović, s. r., Momčilo Sokić, s. r., dr. Fran Šemrov, s. r., Joca Georgijević, s. r., dr. Srpkov Vukanović, s. r., dr. Mirko Došen, s. r.

Gospodo narodni poslanici, na dan 1 maja 1934 godine zaključen je i potpisan u Beogradu Trgovinski ugovor između Kraljevine Jugoslavije i Nemačke Republike. Ovaj Ugovor pretstavlja regulisanje trgovinskih odnosa između ovih dveju zemalja na najširoj bazi i vraćanje normalnim trgovinskim odnosima koji su postojali pre zaključenja privremenog trgovinskog ugovora od 31 jula 1933 godine.

Ovim Ugovorom, po želji obeju strana, obostrani trgovinski odnosi dobili su jednu veću stabilnost a naročito time što je za njihovo regulisanje obezbeđeno jedno duže vreme trajanja, tj. za dve godine od dana njegovog privremenog ili definitivnog stupanja na snagu. Za osnovu Ugovora uzeto je načelo najvećega povlašćenja i prema obimu Ugovora i broju pitanja kao i načina njihovog regulisanja, on pretstavlja vraćanje Nemačke na staru politiku favorizovanja izvoza, napuštanjem ideje o autarhističnoj državi i ulaženje ponovo u dugoročne obaveze.

Prema gornjem, Ugovor sa Nemačkom obuhvata sledeće materije:

1) Regulisanje celokupnog prometa ljudi, robe i kapitala, i

2) Sporazum o veterinaro-policiskim odredbama u odnosu na uvoz i provoz stoke i stočnih proizvoda.

Opšti deo Ugovora sadrži uobičajene odredbe o državljanima, slobodi trgovine i plovidbe, (o postupanju sa državljanima u pogledu na trgovinu i sticanje imovine, o pravnoj zaštiti, o oporezovanju itd. čl. 1—6); odredbe o robi (najveće povlašćenje, provoz, zabrane i ograničenja, unutrašnje dažbine, tarifu itd. čl. 7—13); saobraćajne odredbe (postupak sa putnicima, pomorskim brodovima i tome slično čl. 14—25); odredbe o otkazu i drugo.

Sve su ove odredbe donete saobrazno našim ranijim trgovinskim ugovorima, međunarodnim obavezama i unutrašnjem zakonodavstvu. Našim zahtevima u pogledu izvoza poljoprivrednih proizvoda Nemačka je izašla u susret putem odobrenja sniženih carinskih stavova i putem dodeljivanja kontingenata, koji dopunjuju efekat ovih prvih povlastica, te zajedno omogućavaju bolji plasman naših proizvoda na nemačkom tržištu.

Što se pak tiče naših kontraustupaka, oni su u stvari minimalni. Mi jedva dajemo nešto novo u carinsko-tarifskom pogledu, jer se gotovo sve svodi na već ranije date ustupke, za koje mi, međutim, nismo dobijali do sada ekvivalent. Mi dajemo, dakle, i u buduće Nemačkoj; 1) najveće povlašćenje i 2) stare tarifne povlastice iz Ugovora iz 1927 godine, sa izvesnim novim, odobrenim u toku sadašnjih pregovora. Sve ukupno (30—57) 87 carinskih pozicija, čiji je kako ekonomski efekat po našu industriju tako i finansijski efekat minimalan.

Što se tiče veterinarne konvencije, Nemačka nam je pružila jednu pogodnost, koju do sada nije nikom dala, sem Austriji. Nemačka je izuzetno ovoga puta pristala da nam dade detaljno razrađen Sporazum o veterinarsko-policiskim merama, koje regulišu uvoz i provoz stoke i stočnih proizvoda te na taj način onemogućuju samovolju i unose red u ovaj promet. Ovi propisi omogućuju uvoz u Nemačku, pored jednokopitara i žive domaće pernate živine još i razne vrste mesa i veliki broj stočnih proizvoda sviju vrsta, zajedno sa mlečnim proizvodima, jajima itd. Ovde su nam odobrene i izvesne olakšice u pogledu formalnosti prilikom uvoza.

Ove osnovne delove ugovora prate još i zaključni protokoli, u kojima su detaljno regulisana izvesna važnija pitanja.

Najvažnija karakteristika ovog Ugovora je osetno poboljšanje našeg trgovinskog prometa sa Nemačkom pod vrlo povoljnim uslovima. Naš udeo u plaćanju ovih povlastica nije se povećao prema dosadanjem stanju. Prema tome naša privreda nije imala da podnosi nikakve žrtve.

Kao izvestilac Odora za proučavanje međunarodnih ugovora i sporazuma, čast mi je predložiti Narodnoj skupštini, da ovaj ugovor primi i da ga izglasa onako kako je on bio i predložen. (Odobranje).

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Gospodo narodni poslanici, pošto se po ovom zakonskom predlogu niko nije javio za reč u načelnoj diskusiji, to se načelni pretres smatra završenim. Prelazimo na glasanje u načelu. Glasace se poimenično. Molim g. sekretara da izvrši prozivku.

Sekretar dr. Andrej Veble proziva narodne poslanike da glasaju i oni su glasali ovako:

Glasali su »za«: Antić D. Borivoje, Antonijević Dušan, Arežina Miljkan, Badžak Lj. Milan, Benko Josip, Belinić Vinko, Bećirović Voca Šerif, Beširović Dimitrije, Blažić Milan, Bogavac P. Petar, Božinović

Ljubomir, Božić Jakša, Borisavljević Strahinja, Bošković Mihailo, Brenčić Mihael, Brujić S. Jovan, Bubić dr. Stevan, Budimir D. Simo, Butorka dr. Aleksandar, Vasić Tihomir, Veble dr. Andrej, Veličković B. Miladin, Veselinović dr. Milorad, Videc Anton, Vujašinović dr. Vuk, Vučetić Radisav, Gavrilović Nikola, Gavrilović Oto, Gajić Radomir, Gajšek Karlo, Galogaža Petar, Glavinić dr. Milan, Golubović Milan, Grba dr. Milovan, Davinić Brana, Damić dr. Dragan, Danilović J. Živko, Dačić M. Aleksandar, Dimitrijević Živojin, Dimitrijević dr. Ljutica, Dimitrijević Stojadin, Dimić M. Radisav, Doberšek Karel, Dobrosavljević D. Branko, Durgutović I. Mustafa, Đikić Alojzije, Đokić Ljubomir, Đurić M. Borivoje, Đurović Danilo, Ercegovac Bogdan, Živadinović P. Borisav, Živković M. Todor, Zejnel-beg Ibrahim Stracimir, Zaharić I. Čedomir, Zuber Nikola, Janžeković Ivan, Janković Desimir, Janković Stevan, Jančić dr. Ivan. Janjić dr. Vojislav, Jevtić Đorđe, Jeličić Cvetko, Jovanović Nikola, Jovičić Radoje, Joksimović Zarije, Joksimović Ugrin, Kazimirović P. Vladimir, Kadić Alija, Kalamatijević Mihailo, Kaluderčić d-r Branko, Kapetanović Ismet-beg Gavran, Kašanin Joco, Kašper d-r Mihael, Kersnik Anton, Klar d-r Franc, Knežević Bogoljub, Kožul d-r Marko, Koce d-r Jure, Kosović R. Petar, Kostrenčić Luka, Krstić Mihailo, Krstić St. Stojan, Kuzeljević Sreten, Kulenović d-r Džafer-beg, Kurtović Vojko, Kursulić J. Velimir, Lazarević Milan, Lazarević Nikon, Lazarević d-r Todor, Lenarčić Stanko, Lukarević T. Mihailo, Lješević K. Mihailo, Marjanac Simo, Markić Franjo, Mahnik Artur, Mijić Đ. Milan, Mijušković Luka, Mikašinović D. Đuro, Mikić Savo, Milanović Života, Miletić d-r Vjekoslav, Miletić Dane, Milošević R. Dušan, Milošević S. Dušan, Milošević Radivoje, Miljuš d-r Branko, Mirković S. Dimitrije, Mihailović Todor, Miškulin d-r Mile, Muratbašić Osman, Nedeljković Uroš, Nikitović d-r Časlav, Nikolić d-r Branko, Nikolić J. Živko, Nikolić Slavko, Nićiforović Spasa, Novaković d-r Niko, Pantić Ljubomir, Patrnogić Hadži-Ljuba, Pevec Rudolf, Pelivanović Malić, Perović Dušan, Perović R. Miljan, Petrović Bogdan, Povrenović K. Matija, Pozderac Nurija, Popović S. Aćim, Popović Živko, Popović Mihailo, Popović M. Novica, Predovan Krsto, Radenković Stojan, Radočić V. Danilo, Rajaković M. Miloje, Ramadanović F. Ramadan, Ratković T. Branko, Ridanović d-r Muhamed, Rogić d-r Josip, Ružičić V. Marko, Santo d-r Gavro, Simić Stevan, Sladojević P. Čedomir, Sokić Miloje, Sokić Moščilo, Spasović Vukašin, Stanković S. Svetolik, Štepanov Milivoj, Stijić d-r Milan, Stojadinović M. Dragomir, Stojadinović Mihailo, Stojisavljević Petar, Stošović Dobrivoje, Subotić Dušan, Tasić S. Svetozar, Tešić Maksim, Todorović A. Branislav, Tomašević Žarko, Tomić Branko, Tomić Jevrem, Tonić R. Todor, Trpković T. Stavra, Čerimagić Sadik, Čosić P. Stanko, Čumavić Husejin, Hadži-Ristić Spira, Cvetković J. Dragiša, Črljić Lazar, Čapljić Ragib, Čvrkić R. Vojko (pretsedava), Čolaković Krsta, Šajkarević d-r Jovan, Šakić Ivan, Šemrov d-r Fran, Šušić Živko.

Glasali su »protiv«: Avramović Luka, Arandelović Živojin, Jevtić Životije, Lazić Vojislav.

Otsutni: Aleksić Kosta, Aćimović Ž. Velimir, Auer d-r Ljudevit, Banić Milan, Baričević d-r Janko, Božić A. Milan, Vodstrečil Hinko, Vrbić Velimir, Vujić Dimitrije, Vukanović d-r Srško, Vukićević Milan, Gajić Pavle, Gaćinović J. Vojislav, Georgijević M. Joca, Glišić Milenko, Gornjak Vinko, Grdić V. Risto,

Dimitrijević Kosta, Dimitrijević Mita, Dinić Đ. Tanasije, Došen d-r Vojislav, Došen d-r Mirko, Đorđević V. Vojislav, Đurović Mihailo, Živković T. Radosav, Zagorac Jovo, Zdravković Jovan, Zdravković Milenko, Zeljković N. Boško, Zečević Sekula, Zupančić Fran, Ivanović Dragoljub, Ivančević Dušan, Iveković d-r Bogdan, Ibrahimpašić Abdulah, Ilić d-r Veljko, Isaković Milivoje, Janković d-r Dragutin, Jevremović d-r Dragoljub, Jevtić D. Bogoljub, Jovanović d-r Vasilije, Jovanović d-r Đorđe, Jovanović Jovan, Jovanović Ljubomir, Jojić Velimir, Juriša d-r Ivan, Kabin Nikola, Kajić A. Mijo, Kalember d-r Branko, Kačanski Stevan, Kovač Ante, Kojić d-r Dragutin, Koman Albin, Komnenović Mirko, Kostić d-r Mirko, Kostić Vasilj, Kraljević d-r Dragan, Krstić Simo, Kulišić d-r Šime, Kumanudi d-r Kosta, Kunjašić Joakim, Kurilić J. Milan, Kurtović Šukrija, Lazarević M. Aleksandar, Lazarević Milovan, Lovrenčić d-r Ivan, Lukačić Avguštin, Makar Dako, Marković d-r Đorđe, Marković d-r Milenko, Marcikić T. Miloje, Mastrović Ante, Matica Pavao, Mijović d-r Aleksandar, Milijanović Velimir, Milutinović R. Milenko, Mihailović P. Ilija, Mohorić Ivan, Mravlje Milan, Mulalić Mustafa, Nanović Radivoje, Nenadić Vojislav, Nenadović B. Jovan, Nikolić Đ. Milovan, Nikolić Radivoje, Novačan d-r Anton, Novaković Stjepan, Paunović Branko, Paštrović Manfred, Pejin Ž. Gojko, Peikić A. Čedomir, Perić Đ. Milivoje, Petković Milan, Petković Rastko, Petković Đorđe, Pinterović d-r Milovan, Plesković Rudolf, Popović M. Velimir, Popović Dušan, Popović d-r Živojin, Popović d-r Kosta, Popović d-r Svetislav, Preka Nikola, Prekoršek Ivan, Preljubović Muhamed, Protić P. Jeremija, Rafailović Živojin, Rafailović Milivoje, Rašović M. Miloš, Rašković d-r Miloš, Režek d-r Josip, Savić Obren, Sarić Ibrahim, Sekulić d-r Milan, Sokolović Nikola, Stanković Aleksandar, Stanković Svetozar, Stefanović B. Ignjat, Stošić Stamenko, Tišma Vladimir, Turk Rajko, Čirić Stevan, Urošević Mirko, Fizir Viktor, Fuks d-r Riko, Hasanbegović d-r Avdo, Hafizadić d-r Sulejman, Horvat Franjo, Hočevar Stanko, Cvetić Josip, Cujan Ćiro, Četiović Đuro, Širola Brnas Anton, Šijak d-r Nikola, Šoški d-r Luka.

(Posle glasanja.)

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Gospodo, izvolite čuti rezultat glasanja. Glasalo je u svemu 189 narodnih poslanika, od kojih 185 „za”, a 4 „protiv”. Prema tome objavljujem da je ovaj zakonski predlog primljen u načelu.

Prelazimo na diskusiju u pojedinostima. Kako se niko nije javio za reč, to odmah prelazimo na glasanje. Glasaće se po paragrafima i to sedenjem i ustajanjem. Gospoda narodni poslanici koji su „za” se deće, a koji su „protiv” ustaće. Molim gospodina izvestioca Odbora da izvoli čitati paragraf po paragraf.

Izvestilac Žarko Tomašević pročita paragraf 1.

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Prima li Narodna skupština § 1 onako kako je pročitan? (Prima! — Ne prima!) Gospoda koja primaju, neka izvole sedeti, a koja su protiv, neka izvole ustati. (Većina sedi). Većina sedi, objavljujem da je § 1 primljen. Izvolite čuti § 2.

Izvestilac Žarko Tomašević pročita paragraf 2.

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Prima li Narodna skupština § 2? (Prima! — Ne prima). Gospoda koja primaju, neka izvole sedeti, a koja su protiv, neka

izvole ustati. (Većina sedi). Većina sedi, objavljujem da je § 2 primljen. Time je ovaj zakonski predlog primljen u pojedinostima.

Prelazimo na konačno glasanje o ovome zakonskom predlogu u celini. Glasaće se poimenično. Molim g. sekretara da izvrši prozivku.

Sekretar dr. Andrej Veble proziva narodne poslanike da glasaju i oni su glasali ovako:

Glasali su »za«: Antić D. Borivoje, Antonijević Dušan, Arežina Miljkan, Badžak Lj. Milan, Benko Josip, Belinić Vinko, Bećirović Voca Šerif, Beširović Dimitrije, Blažić Milan, Bogavac P. Petar, Božinović Ljubomir, Božić Jakša, Borisavljević Strahinja, Bošković Mihailo, Brenčić Mihael, Brujić S. Jovan, Bubić dr. Stevan, Budimir Đ. Simo, Butorka dr. Aleksandar, Vasić Tihomir, Veble dr. Andrej, Veličković B. Miladin, Veselinović dr. Milorad, Videc Anton, Vujašinović dr. Vuk, Vučetić Radisav, Gavrilović Nikola, Gavrilović Oto, Gajić Radomir, Gajšek Karlo, Galogaža Petar, Glavinčić dr. Milan, Golubović Milan, Grba dr. Milovan, Davinić Brana, Damić dr. Dragan, Danilović J. Živko, Dačić M. Aleksandar, Dimitrijević Živojin, Dimitrijević dr. Ljutica, Dimitrijević Stojadin, Dimić M. Radisav, Doberšek Karol, Dobrosavljević D. Branko, Durgutović I. Mustafa, Đikić Alojzije, Đokić Ljubomir, Đurić M. Borivoje, Đurović Danilo, Ercegovac Bogdan, Živadinović P. Borisav, Živković M. Todor, Zejnel-beg Ibrahim Stracimir, Zaharić I. Čedomir, Zuber Nikola, Janžeković Ivan, Janković Desimir, Janković Stevan, Jančić dr. Ivan, Janjić dr. Vojislav, Jevtić Đorđe, Jeličić Cvetko, Jovanović Nikola, Jovičić Radoje, Joksimović Zarije, Joksimović Ugrin, Kazimirović P. Vladimir, Kadić Alija, Kalamatićević Mihailo, Kaluderčić d-r Branko, Kapetanović Ismet-beg Gavran, Kašanin Joco, Kašper d-r Mihael, Kersnik Anton, Klar d-r Franc, Knežević Bogoljub, Kožul d-r Marko, Koce d-r Jure, Kosović R. Petar, Kostrenčić Luka, Krstić Mihailo, Krstić St. Stojan, Kuzeljević Sreten, Kulenović d-r Džafer-beg, Kurtović Vojko, Kursulić J. Velimir, Lazarević Milan, Lazarević Nikon, Lazarević d-r Todor, Lenarčić Stanko, Lukarević T. Mihailo, Lješević K. Mihailo, Marjanac Simo, Markić Franjo, Mahnik Artur, Mijić Đ. Milan, Mijušković Luka, Mikašinović D. Đuro, Mikić Savo, Milanović Života, Miletić d-r Vjekoslav, Miletić Dane, Milošević R. Dušan, Milošević S. Dušan, Milošević Radivoje, Miljuš d-r Branko, Mirković S. Dimitrije, Mihailović Todor, Miškulin d-r Mile, Muratbašić Osman, Nedeljković Uroš, Nikitović d-r Časlav, Nikolić d-r Branko, Nikolić J. Živko, Nikolić Slavko, Ničiforović Spasa, Novaković d-r Niko, Pantić Ljubomir, Patrnogić Hadži-Ljuba, Pevec Rudolf, Pelivanović Malić, Perović Dušan, Perović R. Miljan, Petrović Bogdan, Povrenović K. Matija, Pozderac Nurija, Popović S. Aćim, Popović Živko, Popović Mihailo, Popović M. Novica, Predovan Krsto, Radenković Stojan, Radoičić V. Danilo, Rajaković M. Miloje, Ramadanović F. Ramadan, Ratković T. Branko, Ridanović d-r Muhamed, Rogić d-r Josip, Ružičić V. Marko, Santo d-r Gavro, Simić Stevan, Sladojević P. Čedomir, Sokić Miloje, Sokić Momčilo, Spasović Vukašin, Stanković S. Svetolik, Stepanov Milivoj, Stijić d-r Milan, Stojadinović M. Dragomir, Stojadinović Mihailo, Stojisavljević Petar, Stošović Dobrivoje, Subotić Dušan, Tasić S. Svetozar, Tešić Maksim, Todorović A. Branislav, Tomašević Žarko, Tomić Branko, Tomić Jevrem, Tonić R. Todor, Trpković T. Stavra, Čerimagić Sadik, Čosić P.

Stanko, Čumavić Husejin, Hadži-Ristić Spira, Cvetković J. Dragiša, Črljić Lazar, Čapljić Ragib, Čvrkić R. Vojko (predsedava), Čolaković Krsta, Šajkarević d-r Jovan, Šakić Ivan, Šemrov d-r Fran, Šušić Živko.

Glasali su »protiv«: Avramović Luka, Arandelović Živojin, Jevtić Životije, Lazić Vojislav.

Otsutni: Aleksić Kosta, Aćimović Ž. Velimir, Auer d-r Ljudevit, Banić Milan, Baričević d-r Janko, Božić A. Milan, Vodstrečil Hinko, Vrbić Velimir, Vujić Dimitrije, Vukanović d-r Srpk, Vukičević Milan, Gajić Pavle, Gaćinović J. Vojislav, Georgijević M. Joca, Glišić Milenko, Gornjak Vinko, Grdić V. Risto, Dimitrijević Kosta, Dimitrijević Mita, Dinić Đ. Tanasije, Došen d-r Vojislav, Došen d-r Mirko, Đorđević V. Vojislav, Đurović Mihailo, Živković T. Radosav, Zagorac Jovo, Zdravković Jovan, Zdravković Milenko, Zeljković N. Boško, Zečević Sekula, Zupančić Fran, Ivanović Dragoljub, Ivančević Dušan, Iveković d-r Bogdan, Ibrahimpašić Abdulah, Ilić d-r Veljko, Isaković Milivoje, Janković d-r Dragutin, Jevremović d-r Dragoljub, Jevtić D. Bogoljub, Jovanović d-r Vasilije, Jovanović d-r Đorđe, Jovanović Jovan, Jovanović Ljubomir, Jojić Velimir, Juriša d-r Ivan, Kabašin Nikola, Kajić A. Mijo, Kalember d-r Branko, Kaćanski Stevan, Kovač Ante, Kojić d-r Dragutin, Komar Albin, Komnenović Mirko, Kostić d-r Mirko, Kostić Vasilj, Kraljević d-r Dragan, Krstić Simo, Kulišić d-r Šime, Kumanudi d-r Kosta, Kunjašić Joakim, Kurilić J. Milan, Kurtović Šukrija, Lazarević M. Aleksandar, Lazarević Milovan, Lovrenčić d-r Ivan, Lukačić Avguštin, Makar Dako, Marković d-r Đorđe, Marković d-r Milenko, Marcikić T. Miloje, Mastrović Ante, Matica Pavao, Mijović d-r Aleksandar, Milijanović Velimir, Milutinović R. Milinko, Mihailović P. Ilija, Mohorić Ivan, Mravlje Milan, Mulalić Mustafa, Nanović Radivoje, Nenadić Vojislav, Nenadović B. Jovan, Nikolić Đ. Milovan, Nikolić Radivoje, Novačan d-r Anton, Novaković Stjepan, Paunović Branko, Paštrović Manfred, Pejin Ž. Gojko, Pejkić A. Čedomir, Perić Đ. Milivoje, Petković Milan, Petković Rastko, Petković Đorđe, Pinterović d-r Milovan, Plesković Rudolf, Popović M. Velimir, Popović Dušan, Popović d-r Živojin, Popović d-r Kosta, Popović d-r Svetislav, Preka Nikola, Prekoršek Ivan, Preljubović Muhamed, Protić P. Jeremija, Rafailović Živojin, Rafailović Milivoje, Rašović M. Miloš, Rašković d-r Miloš, Režek d-r Josip, Savić Obren, Sarić Ibrahim, Sekulić d-r Milan, Sokolović Nikola, Stanković Aleksandar, Stanković Svetozar, Stefanović B. Ignjat, Stošić Stamenko, Tišma Vladimir, Turk Rajko, Čirić Stevan, Urošević Mirko, Fizić Viktor, Fuks d-r Riko, Hasanbegović d-r Avdo, Hafizadić d-r Sulejman, Horvat Franjo, Hočevar Stanko, Cvetić Josip, Cujan Ćiro, Čejović Đuro, Širola Brnas Anton, Šijak d-r Nikola, Šoški d-r Luka.

(Posle glasanja.)

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Izvolite čuti rezultat glasanja. U svemu je glasalo 189 narodnih poslanika, od kojih 185 „za“ a 4 „protiv“.

Objavljujem da je izveštaj Odbora za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima o predlogu zakona o Trgovinskom ugovoru sa Prilozima A i B (tarifske liste); Prilogom C (sporazum o veterinaro-policijskom postupku pri uvozu i provozu životinja, životinjskih delova i životinjskih proizvoda) i Zaključnom protokolu, zaključ-

nim i potpisanim u Beogradu 1 maja 1934 godine između Kraljevine Jugoslavije i Republike Nemačke primljen konačno i u celini.

U smislu odredaba Ustava i Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini ovaj će se zakonski predlog uputiti Senatu Kraljevine Jugoslavije na dalji rad.

Prelazimo na četvrtu tačku dnevnog reda: Pretres izveštaja Odbora za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima o predlogu zakona o Dopunskom sporazumu uz Prilog B. Ugovora o trgovini i plovidbi, zaključenog u Beogradu 22 juna 1926 godine između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Albanije, o pograničnom prometu u pogledu skadarskog tržišta, zaključenom i potpisanom u Beogradu 5 maja 1934 godine, između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Albanije.

Molim izvestioca Odbora g. Žarka Tomaševića da izvoli pročitati izveštaj o ovome zakonskom predlogu.

Izvestilac Žarko Tomašević pročitao izveštaj, koji glasi:

„NARODNOJ SKUPŠTINI,

Odbor za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima primio je na proučavanje predlog zakona o Dopunskom sporazumu uz Prilog B Ugovora o trgovini i plovidbi zaključenog u Beogradu 22 juna 1926 godine između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Albanije, o pograničnom prometu u pogledu skadarskog tržišta, zaključenom i potpisanom u Beogradu 5 maja 1934 godine, između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Albanije pa je na svojoj V sednici od 30 juna tek. god. završio povereni mu posao, usvojivši aklamacijom tekstuelno zakonski predlog u načelu i pojednostima.

Odboru je čast predložiti Narodnoj skupštini, da zakonski predlog izvoli usvojiti.

Za izvestioca Odbor je odredio g. Žarka Tomaševića, predsednika Odbora.

30 juna 1937 godine

Beograd

Predsednik Odbora za proučavanje zakonskih predloga o međunarodnim ugovorima i sporazumima,

Žarko Tomašević, s. r.

Sekretar,

Dr. Branko Miljuš, s. r.

Članovi:

Dr. Časlav Nikitović, s. r., Dragomir Stojadinović, s. r., dr. Ljutica Dimitrijević, s. r., dr. Dragoljub Jevremović, s. r., dr. Kosta Popović, s. r., inž. Svetolik Sv. Stanković, s. r., dr. Anton Novačan, s. r., Miloš Rašović, s. r., Momčilo Sokić, s. r., dr. Fran Šemrov, s. r., Joca Georgijević, s. r., dr. Srpk Vukanović, s. r. dr. Mirko Došen, s. r.”

Gospodo narodni poslanici, pogranični promet sa Arbanijom regulisan je u načelu aneksom B Trgovinskog ugovora sa Arbanijom od 22 juna 1926 godine. Ovim aneksom predviđeno je da mogu dolaziti radi prodaje svojih proizvoda i kupovine za svoje potrebe samo stanovnici arbanaške pogranične zone, dok za stanovnike naše pogranične zone nije predviđeno da mogu dolaziti na arbanska pogranična tržišta. Istina je, da se na arbanskoj strani ne nalaze tržišta koja bi

dolazila u obzir za pogranični promet, izuzev Skadra, koji je posle balkanskih ratova usled povlačenja granice ostao bez jednog velikog dela svoga privrednog zaleda i radi toga je u privrednom opadanju.

Toga radi su Arbanci, prilikom pregovora koji su se vodili februara meseca t. g. u Tirani o uvođenju u život aneksa B i regulisanja pograničnog prometa, postavili zahtev da se i Skadar uključi u pogranični promet i dozvoli stanovnicima izvesnog broja naše pogranične zone dolazak na tržište u Skadar radi kupovine za svoje lične potrebe i prodaje svojih proizvoda.

U tome cilju potpisan je 5 maja t. g. tako zvani „Dopunski sporazum aneksu B”, koji čini sastavni deo aneksa B Trgovinskog ugovora iz 1926 godine.

Ovim se sporazumom predviđa:

1 — Da mogu stanovnici izvesnog broja sela naše pogranične zone koja se nalazi južno od Skadarskog jezera odlaziti na tržište u Skadar radi prodaje svojih proizvoda i snabdevanja koliko im je neophodno potrebno;

2 — Ti stanovnici uživace pri tome iste privilegije i carinska oslobodenja koja uživaju arbanaški pogranični stanovnici pri dolasku na naša tržišta;

3 — Oni će moći prodavati i kupovati iste količine proizvoda kao i stanovnici arbanaške pogranične zone na našim tržištima.

Koja bi sela imala ući u tu novu zonu kao i svi detalji o primeni tog dopunskog sporazuma imaju biti utvrđeni zasebnim protokolom sporazumno između obeju vlada.

Ovaj dopunski sporazum zaključen je na 3 godine s pravom da se može otkazati 6 meseci pre isteka njegovog roka, ako se ne otkáže produžuje se na neodređeno vreme no s tim da se može otkazati svakog momenta; u tom slučaju on prestaje važiti 6 meseci od dana otkaza.

Ako bi se pak dopunski sporazum otkazao za vreme trajanja aneksa B Trgovačkog ugovora, svaka ugovorna strana ima prvo otkazati aneks B, koji bi u tome slučaju prestao važiti 6 meseci od dana otkaza.

Da bi se pogranični promet sa Arbanijom mogao što pre uvesti u život potrebno bi bilo da stupi ovaj dopunski sporazum još pre izvršene ratifikacije privremeno na snagu.

Kao izvestilac Odbora čast mi je umoliti Narodnu skupštinu da usvoji ovaj izveštaj i primi zakonski predlog onako kako je predložen. (Odobranje).

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Pošto se niko nije javio za reč u načelnoj diskusiji po ovome zakonskom predlogu, to se smatra da je pretres u načelu završen. Prelazimo na glasanje. Glasace se poimenično. Molim g. sekretara da izvrši prozivku.

Sekretar d-r Andrej Veble proziva narodne poslanike da glasaju i oni su glasali ovako:

Glasali su »za«: Antić D. Borivoje, Antonijević Dušan, Arežina Miljkan, Badžak Lj. Milan, Benko Josip, Belinić Vinko, Bećirović Voca Šerif, Beširović Dimitrije, Blažić Milan, Bogavac P. Petar, Božinović Ljubomir, Božić Jakša, Borisavljević Strahinja, Bošković Mihailo, Brenčić Mihael, Brujić S. Jovan, Bubić dr. Stevan, Budimir Đ. Simo, Butorka dr. Aleksandar, Vasić Tihomir, Veble dr. Andrej, Veličković B. Miladin, Veselinović dr. Milorad, Videc Anton, Vujašinović dr. Vuk, Vučetić Radisav, Gavrilović Nikola, Gavrilović Oto, Gajić Radomir, Gajšek Karlo, Galogaža Petar, Glavinić dr. Milan, Golubović Milan, Grba

dr. Milovan, Davinić Brana, Damić dr. Dragan, Dani-
lović J. Živko, Dačić M. Aleksandar, Dimitrijević Ži-
vojin, Dimitrijević dr. Ljutica, Dimitrijević Stojadin,
Dimić M. Radisav, Doberšek Karel, Dobrosavljević
D. Branko, Durgutović I. Mustafa, Đikić Alojzije,
Đokić Ljubomir, Đurić M. Borivoje, Đurović Danilo,
Ercegovac Bogdan, Živadinović P. Borisav, Živković
M. Todor, Zejnel-beg Ibrahim Stracimir, Zaharić I.
Čedomir, Zuber Nikola, Janžeković Ivan, Janković
Desimir, Janković Stevan, Jančić dr. Ivan. Janjić
dr. Vojislav, Jevtić Đorđe, Jeličić Cvetko, Jovanović
Nikola, Jovičić Radoje, Joksimović Zarije, Joksimo-
vić Ugrin, Kazimirović P. Vladimir, Kadić Alija, Ka-
lamatijević Mihailo, Kaluderčić d-r Branko, Kapeta-
nović Ismet-beg Gavran, Kašanin Joco, Kašper d-r
Mihael, Kersnik Anton, Klar d-r Franc, Knežević Bo-
goljub, Kožul d-r Marko, Koce d-r Jure, Kosović R.
Petar, Kostrenčić Luka, Krstić Mihailo, Krstić St.
Stojan, Kuzeljević Sreten, Kulenović d-r Džafer-beg,
Kurtović Vojko, Kursulić J. Velimir, Lazarević Milan,
Lazarević Nikon, Lazarević d-r Todor, Lenarčić Stan-
ko, Lukarević T. Mihailo, Lješević K. Mihailo, Mar-
janac Simo, Markić Franjo, Mahnik Artur, Mijić Đ.
Milan, Mijušković Luka, Mikašinović D. Đuro, Miškić
Savo, Milanović Života, Miletić d-r Vjekoslav, Mile-
tić Dane, Milošević R. Dušan, Milošević S. Dušan, Mi-
lošević Radivoje, Miljuš d-r Branko, Mirković S. Di-
mitrije, Mihailović Todor, Miškulin d-r Mile, Murat-
bašić Osman, Nedeljković Uroš, Nikitović d-r Časlav,
Nikolić d-r Branko, Nikolić J. Živko, Nikolić Slavko,
Nićiforović Spasa, Novaković d-r Niko, Pantić Lju-
bomir, Patnogić Hadži-Ljuba, Pevec Rudolf, Peliva-
nović Malić, Perović Dušan, Perović R. Miljan, Pe-
trović Bogdan, Povrenović K. Matija, Pozderac Nu-
rija, Popović S. Aćim, Popović Živko, Popović Mi-
hailo, Popović M. Novica, Predovan Krsto, Ra-
denković Stojan, Radočić V. Danilo, Rajaković M.
Miloje, Ramadanović F. Ramadan, Ratković T.
Branko, Ridanović d-r Muhamed, Rogić d-r Josip,
Ružičić V. Marko, Santo d-r Gavro, Simić Ste-
van, Sladojević P. Čedomir, Sokić Miloje, Sokić Mom-
čilo, Spasović Vukašin, Stanković S. Svetolik, Ste-
panov Milivoj, Stijić d-r Milan, Stojadinović M. Dra-
gomir, Stojadinović Mihailo, Stojisavljević Petar,
Štošović Dobrivoje, Subotić Dušan, Tasić S. Svetozar,
Tešić Maksim, Todorović A. Branislav, Tomašević
Žarko, Tomić Branko, Tomić Jevrem, Tonić R. To-
dor, Trpković T. Stavra, Čerimagić Sadik, Čosić P.
Stanko, Čumavić Husejin, Hadži-Ristić Spira, Cvetko-
vić J. Dragiša, Črljić Lazar, Čapljić Ragib, Čvrkić
R. Vojko (predsedava), Čolaković Krsta, Šajkarević
d-r Jovan, Šakić Ivan, Šemrov d-r Fran, Šušić Živko.

Glasali su »protiv«: Avramović Luka, Arandelo-
vić Živojin, Jevtić Životije, Lazić Vojislav.

Otsutni: Aleksić Kosta, Aćimović Ž. Velimir, Auer
d-r Ljudevit, Banić Milan, Baričević d-r Janko, Bo-
žić A. Milan, Vodstrečil Hinko, Vrbić Velimir, Vu-
jić Dimitrije, Vukanović d-r Srpko, Vukićević Milan,
Gajić Pavle, Gaćinović J. Vojislav, Georgijević M.
Joca, Glišić Milenko, Gornjak Vinko, Grdić V. Risto,
Dimitrijević Kosta, Dimitrijević Mita, Dinić Đ. Tana-
sije, Došen d-r Vojislav, Došen d-r Mirko, Đorđević
V. Vojislav, Đurović Mihailo, Živković T. Radosav,
Zagorac Jovo, Zdravković Jovan, Zdravković Milen-
ko, Zeljković N. Boško, Zečević Sekula, Zupančić
Fran, Ivanović Dragoljub, Ivančević Dušan, Iveković
d-r Bogdan, Ibrahimpašić Abdulah, Ilić d-r Veljko, Isa-
ković Milivoje, Janković d-r Dragutin, Jevremović

d-r Dragoljub, Jevtić D. Bogoljub, Jovanović d-r Vasilije, Jovanović d-r Đorđe, Jovanović Jovan, Jovanović Ljubomir, Jojić Velimir, Juriša d-r Ivan, Kabin Nikola, Kajić A. Mijo, Kalember d-r Branko, Kostić Vasilj, Kraljević d-r Dragan, Krstić Simo, Kuman Albin, Komnenović Mirko, Kostić d-r Mirko, Kostić Vasilj, Kraljević d-r Dragan, Krstić Simo, Kulišić d-r Šime, Kumanudi d-r Kosta, Kunjašić Joakim, Kurilić J. Milan, Kurtović Šukrija, Lazarević M. Aleksandar, Lazarević Milovan, Lovrenčić d-r Ivan, Lukačić Avguština, Makar Dako, Marković d-r Đorđe, Marković d-r Milenko, Marcikić T. Miloje, Mastrović Ante, Matica Pavao, Mijović d-r Aleksandar, Milićević Velimir, Mliutinović R. Milinko, Mihailović P. Ilija, Mohorić Ivan, Mravlje Milan, Mulalić Mustafa, Nanović Radivoje, Nenadić Vojislav, Nenadović B. Jovan, Nikolić Đ. Milovan, Nikolić Radivoje, Novačan d-r Anton, Novaković Stjepan, Paunović Branko, Paštrović Manfred, Pejin Ž. Gojko, Pejkić A. Čedomir, Perić Đ. Milivoje, Petković Milan, Petković Rastko, Petković Đorđe, Pinterović d-r Milovan, Plesković Rudolf, Popović M. Velimir, Popović Dušan, Popović d-r Živojin, Popović d-r Kosta, Popović d-r Svetislav, Preka Nikola, Prekoršek Ivan, Preljubović Muhamed, Protić P. Jeremija, Rafailović Živojin, Rafailović Milivoje, Rašović M. Miloš, Rašković d-r Miloš, Režek d-r Josip, Savić Obren, Sarić Ibrahim, Sekulić d-r Milan, Sokolović Nikola, Stanković Aleksandar, Stanković Svetozar, Stefanović B. Ignjat, Stošić Stamenko, Tišma Vladimir, Turk Rajko, Čirić Stevan, Urošević Mirko, Fizir Viktor, Fuks d-r Riko, Hasanbegović d-r Avdo, Hafizadić d-r Sulejman, Horvat Franjo, Hočevar Stanko, Cvetić Josip, Čujan Čiro, Čejović Đuro, Širola Brnas Anton, Šijak d-r Nikola, Šoški d-r Luka.

(Posle glasanja.)

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Gospodo, izvolite čuti rezultat glasanja. Glasalo je u svemu 189 narodnih poslanika, od kojih 185 »za«, a 4 »protiv«. Prema tome ovaj je zakonski predlog usvojen u naćelu većinom glasova.

Prelazimo na pretres u pojedinostima ovoga zakonskog predloga. Kako se niko od gospode narodnih poslanika nije javio za reć, molim gospodina izvestioca da proćita paragraf po paragraf ovoga zakonskog predloga. Kod svakoga paragrafa glasaće se sedenjem i ustajanjem po Zakonu o poslovnom redu u Narodnoj skupćtini. Ona gospoda narodni poslanici koji glasaју „za“, sedeće, a ona gospoda koji su „protiv“ ustaće. Ima reć g. izvestilac da proćita § 1.

Izvestilac Žarko Tomašević proćita § 1.

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Prima li Narodna skupćtina § 1 onako kako je proćitan. (Prima — Ne prima). Gospoda koja primaju, neka izvole sedeti, a koja su protiv, neka izvole ustati. (Većina sedi). Većina sedi, objavljujem da je § 1 primljen. Izvolite čuti § 2.

Izvestilac Žarko Tomašević proćita § 2.

Potpredsednik Vojko Čvrkić: Prima li Narodna skupćtina § 2 onako kako je proćitan? (Prima — Ne prima!) Gospoda koja primaju, neka izvole sedeti, a koji su protiv, neka izvole ustati. (Većina sedi). Većina sedi, objavljujem da je § 2 primljen.

Kako je Narodna skupćtina svaki paragraf ovog zakonskog predloga usvojila u pojedinostima, to pre-

lazimo na konaćno glasanje u celini. Po Zakonu o poslovnom redu u Narodnoj skupćtini glasanje se vrši poimeniće. Molim gospodina sekretara da izvoli izvrćiti prozivku.

Sekretar dr. Andrej Veble proziva narodne poslanike da glasaju i oni su glasali ovako:

Glasali su »za«: Antić D. Borivoje, Antonijević Dušan, Arežina Miljkan, Badžak Lj. Milan, Benko Josip, Belinić Vinko, Bećirović Voca Šerif, Beširović Dimitrije, Blažić Milan, Bogavac P. Petar, Božinović Ljubomir, Božić Jakša, Borisavljević Strahinja, Bošković Mihailo, Brenčić Mihael, Brujić S. Jovan, Bubić dr. Stevan, Budimir Đ. Simo, Butorka dr. Aleksandar, Vasić Tihomir, Veble dr. Andrej, Velićković B. Miladin, Veselinović dr. Milorad, Videc Anton, Vućasinović dr. Vuk, Vućetić Radisav, Gavrilović Nikola, Gavrilović Oto, Gajić Radomir, Gajšek Karlo, Galogaža Petar, Glavinić dr. Milan, Golubović Milan, Grba dr. Milovan, Davinić Brana, Damić dr. Dragan, Danilović J. Živko, Dačić M. Aleksandar, Dimitrijević Živojin, Dimitrijević dr. Ljutica, Dimitrijević Stojadin, Dimić M. Radisav, Doberšek Karel, Dobrosavljević D. Branko, Durgutović I. Mustafa, Đikić Alojzije, Đokić Ljubomir, Đurić M. Borivoje, Đurović Danilo, Ercegovac Bogdan, Živadinović P. Borisav, Živković M. Todor, Zejnel-beg Ibrahim Stracimir, Zaharić I. Čedomir, Zuber Nikola, Janžeković Ivan, Janković Desimir, Janković Stevan, Jančić dr. Ivan, Janjić dr. Vojislav, Jevtić Đorđe, Jelićić Cvetko, Jovanović Nikola, Jovičić Radoje, Joksimović Zarije, Joksimović Ugrin, Kazimirović P. Vladimir, Kadić Alija, Kalamatijević Mihailo, Kaluderčić d-r Branko, Kapetanović Ismet-beg Gavran, Kašanin Joco, Kašper d-r Mihael, Kersnik Anton, Klar d-r Franc, Knežević Bogoljub, Kožul d-r Marko, Koće d-r Jure, Kosović R. Petar, Kostrenčić Luka, Krstić Mihailo, Krstić St. Stojan, Kuzeljević Sreten, Kulenović d-r Džafer-beg, Kurtović Vojko, Kursulić J. Velimir, Lazarević Milan, Lazarević Nikon, Lazarević d-r Todor, Lenarčić Stanko, Lukarević T. Mihailo, Lješević K. Mihailo, Marjanac Simo, Markić Franjo, Mahnik Artur, Mijić Đ. Milan, Mijušković Luka, Mikašinović D. Đuro, Mikić Savo, Milanović Života, Miletić d-r Vjekoslav, Miletić Dane, Milošević R. Dušan, Milošević S. Dušan, Milošević Radivoje, Miljuš d-r Branko, Mirković S. Dimitrije, Mihailović Todor, Miškulin d-r Mile, Muratbašić Osman, Nedeljković Uroš, Nikitović d-r Časlav, Nikolić d-r Branko, Nikolić J. Živko, Nikolić Slavko, Nićiforović Spasa, Novaković d-r Niko, Pantić Ljubomir, Patrnogić Hadži-Ljuba, Pevec Rudolf, Pelivanović Malić, Perović Dušan, Perović R. Miljan, Petrović Bogdan, Povrenović K. Matija, Pozderac Nurija, Popović S. Aćim, Popović Živko, Popović Mihailo, Popović M. Novica, Predovan Krsto, Radenković Stojan, Radoićić V. Danilo, Rajković M. Miloje, Ramadanović F. Ramadan, Ratković T. Branko, Riđanović d-r Muhamed, Rogić d-r Josip, Ružićić V. Marko, Santo d-r Gavro, Simić Stevan, Sladojević P. Čedomir, Sokić Miloje, Sokić Momćilo, Spasović Vukašin, Stanković S. Svetolik, Stepanov Milivoj, Stijić d-r Milan, Stojadinović M. Dragomir, Stojadinović Mihailo, Stojisavljević Petar, Stošović Dobrivoje, Subotić Dušan, Tasić S. Svetozar, Tešić Maksim, Todorović A. Branislav, Tomašević Žarko, Tomić Branko, Tomić Jevrem, Tonic R. Todor, Trpković T. Stavra, Čerimagić Sadik, Čosić P. Stanko, Čumavić Husejin, Hadži-Ristić Spira, Cvetković J. Dragiša, Crljić Lazar, Čapljić Ragib, Čvrkić

R. Vojko (pretsedava), Čolaković Krsta, Šajkarević d-r Jovan, Sakić Ivan, Šemrov d-r Fran, Šušić Živko.

Glasali su »protiv«: Avramović Luka, Arandelo-
vić Živojin, Jevtić Životije, Lazić Vojislav.

Otsutni: Aleksić Kosta, Aćimović Ž. Velimir, Auer d-r Ljudevit, Banić Milan, Baričević d-r Janko, Bo-
žić A. Milan, Vodstrečil Hinko, Vrbić Velimir, Vu-
jić Dimitrije, Vukanović d-r Srpko, Vukićević Milan,
Gajić Pavle, Gaćinović J. Vojislav, Georgijević M.
Joca, Glišić Milenko, Gornjak Vinko, Grdić V. Risto,
Dimitrijević Kosta, Dimitrijević Mita, Dinić Đ. Tana-
sije, Došen d-r Vojislav, Došen d-r Mirko, Đorđević
V. Vojislav, Đurović Mihailo, Živković T. Radosav,
Zagorac Jovo, Zdravković Jovan, Zdravković Milen-
ko, Zeljković N. Boško, Zečević Sekula, Zupančić
Fran, Ivanović Dragoljub, Ivančević Dušan, Iveković
d-r Bogdan, Ibrahimpašić Abdulah, Ilić d-r Veljko, Isa-
ković Milivoje, Janković d-r Dragutin, Jevremović
d-r Dragoljub, Jevtić D. Bogoljub, Jovanović d-r Va-
silije, Jovanović d-r Đorđe, Jovanović Jovan, Jova-
nović Ljubomir, Jojić Velimir, Juriša d-r Ivan, Kaba-
lin Nikola, Kajić A. Mijo, Kalember d-r Branko, Ka-
ćanski Stevan, Kovač Ante, Kojić d-r Dragutin, Ko-
man Albin, Komnenović Mirko, Kostić d-r Mirko,
Kostić Vasilj, Kraljević d-r Dragan, Krstić Simo, Ku-
lišić d-r Šime, Kumanudj d-r Kosta, Kunjašić Joakim,
Kurilić J. Milan, Kurtović Šukrija, Lazarević M. Alek-
sandar, Lazarević Milovan, Lovrenčić d-r Ivan, Luka-
čić Avguštin, Makar Dako, Marković d-r Đorđe, Mar-
ković d-r Milenko, Marcikić T. Miloje, Mastrović
Ante, Matica Pavao, Mijović d-r Aleksandar, Milija-
nović Velimir, Milutinović R. Milinko, Mihailović P.
Ilija, Mohorić Ivan, Mravlje Milan, Mulalić Mustafa,
Nanović Radivoje, Nenadić Vojislav, Nenadović B. Jo-
van, Nikolić Đ. Milovan, Nikolić Radivoje, Novačan
d-r Anton, Novaković Stjepan, Paunović Branko, Pa-
štrović Manfred, Pejin Ž. Gojko, Pejkić A. Čedomir,
Perić Đ. Milivoje, Petković Milan, Petković Rastko,
Petković Đorđe, Pinterović d-r Milovan, Plesković
Rudolf, Popović M. Velimir, Popović Dušan, Popović
d-r Živojin, Popović d-r Kosta, Popović d-r Svetislav,
Preka Nikola, Prekoršek Ivan, Preljubović Muhamed,
Protić P. Jeremija, Rafailović Živojin, Rafailović Mi-
livoje, Rašović M. Miloš, Rašković d-r Miloš, Režek

d-r Josip, Savić Obren, Sarić Ibrahim, Sekulić d-r Mi-
lan, Sokolović Nikola, Stanković Aleksandar, Stan-
ković Svetozar, Stefanović B. Ignjat, Stošić Stamen-
ko, Tišma Vladimir, Turk Rajko, Čirić Stevan, Uro-
šević Mirko, Fizir Viktor, Fuks d-r Riko, Hasanbe-
gović d-r Avdo, Hafizadić d-r Sulejman, Horvat Fra-
njo, Hočevar Stanko, Cvetić Josip, Cujan Ćiro, Če-
jović Đuro, Širola Brnas Anton, Šijak d-r Nikola,
Šoški d-r Luka.

(Posle glasanja.)

Potpretsednik Vojko Čvrkić: Gospodo narodni
poslanici, izvolite čuti rezultat glasanja. Glasalo je u
svemu 189 narodnih poslanika, od toga 185 „za“, a
4 „protiv“.

Prema tome, gospodo narodni polanici; objavlju-
jem da je predlog zakona o Dopunskom protokolu
uz Prilog B o trgovini i plovidbi, zaključen u Beo-
gradu 22 juna 1936 godine između Kraljevine Jugo-
slavije i Kraljevine Arbanije primljen i konačno u
celini. U duhu Ustava ovaj zakonski predlog biće upu-
ćen na dalji rad Senatu Kraljevine Jugoslavije. (Plje-
skanje).

Gospodo narodni poslanici, kako je današnji
dnevni red iscrpljen, sa vašim pristankom današnju
sednicu zaključujem. Pre toga dozvolite da vam pred-
ložim ovaj dnevni red za iduću sednicu:

1) Pretres interpelacije narodnih poslanika g.g.
Mravljea Milana i drugova na g. Ministra pravde o
pristrasnom postupku državnog tužioca u Ljubljani
po predmetu istrage o ubistvu studenta Rudolfa Do-
linara;

2) Pretres interpelacije narodnog poslanika g.
Zagorca Jove na g. Ministra pravde o nedovršenju
zgrade za mlade maloletnike u Sarajevu; i

3) Pretres interpelacije narodnog poslanika g.
inž. Horvata Franje na g. Ministra građevina o odla-
ganju gradnje carinskog magacina u Zagrebu.

Prima li Narodna skupština ovaj dnevni red?
(Prima). Sa vašim pristankom današnju sednicu za-
ključujem, a iduću zakazujem za sutra, u četvrtak,
15 jula u 9.30 časova pre podne sa primljenim dnev-
nim redom.

Sednica je zaključena u 12.30 časova.

PRILOZI

INTERPELACIJA

Ivana Prekorška, narodnega poslanca, na Predsednika Ministarskega sveta radi protizakonitega postopanja upravne oblasti in ministarstva notranjih zadev povodom razpusta upravnega odbora Hmeljarskega društva za dravsko banovino in neupoštevanja razzodbe Državnega sveta.

*Gospodu Predsedniku Narodne skupščine
Beograd*

Gospod predsednik Kraljevske vlade!

Banska uprava dravske banovine je z odlokom od 20 marca 1936 razveljavila redni občni zbor Hmeljarskega društva, ki se je vršil dne 26 marca 1933 v Žalcu. S tem je Banska uprava po preteku treh let razveljavila tudi na občnem zboru izvršene volitve glavnega odbora in vse sklepe, ki so bili storjeni na

takratnem in na poznejših občnih zborih in društvenih sejah. Proti temu ukrepu banske uprave je bila vložena pritožba na notranje ministarstvo, ki je pa z odlokom od 10 septembra 1936 pritožbo zavrnilo in odločbo banske uprave v polnem obsegu potrdilo. Proti odločbi notranjega ministarstva je bila vložena tožba na Državni svet.

Državni svet je z razzodbo od 16 III 1937 Br. 1530/37 ugodil tožbi Hmeljarskega društva za dravsko banovino in razveljavil odločbo ministarstva no-

tranjih zadev, s katero je bila potrjena odločba kr. banske uprave.

Z razsodbo Državnega sveta, ki je bila dostavljena srezkemu načelstvu v Celju že dne 20 IV 1937 so bili razveljavljeni vsi nezakoniti ukrepi Banske uprave in notranjega ministrstva, ter je bilo upostavljeno v Hmeljarskem društvu za dravsko banovino redno in normalno stanje, kakor je bilo pred odločbo banske uprave vse do 20 III 1936.

Kljub tej razsodbi Državnega sveta pa srezko načelstvo v Celju ne pripusti zakonitemu odboru društva, da bi prevzel in vodil posle društva. Nasprotno je srezko načelstvo v Celju vsako delovanje zakonitega odbora prepovedalo s pretnjo posledic kazni, ki stoji upravni oblasti na razpolago ter je odredilo, da je žandarmerija z silo snela napisno tablo na društvenem lokalu.

Postopanje spezkega načelstva je povsem protizakonito z ozirom na kasatoričen značaj razsodbe Državnega sveta. Razsodbo Državnega sveta kot najvišje upravno-sodne instance je treba spoštovati. Vse upravne oblasti imajo dolžnost, da ji pripomorejo brez nadaljnega do popolnega uveljavljenja, ker bi sicer ustanova Državnega sveta ne imela nikakega smisla ter bi tudi bilo brezpredmetno, da se vlagajo tožbe na Državni svet, ako razsodbe istega v dravski banovini za upravne oblasti ne veljajo.

Od razsodbe Državnega sveta po tem predmetu so protekli 16 junija 1937 že trije meseci, vendar še traja z razsodbo kot protizakonito označeno stanje dalje, dasi ni nikakega niti dejanskega, niti pravnega razloga, da bi se razsodba ne uveljavila. To postopanje upravne oblasti je tem bolj neprimerno in škodljivo, ker bi društveni odbor moral sedaj, ko se bliža hmeljska sezona, storiti vse potrebne ukrepe v interesu hmeljarjev svojega področja.

Zoper očito gaženje zakonskih predpisov s strani srezkega načelnika g. dr. Zobca v Celju, je bila vložena pritožba na kralj. bansko upravo v Ljubljani in vloga na ministrstvo notranjih zadev v Beogradu. Še do danes ni niti kr. banska uprava v Ljubljani, niti ministrstvo notranjih zadev v Beogradu pripomoglo zakonom do veljave. Protizakonito stanje se od lokalne upravne oblasti, od banske uprave in od ministra notranjih poslov kljub jasni razsodbi Državnega sveta vzdržuje naprej.

Gospod predsednik ministrskega sveta, moja državljanska dolžnost in moje pravo kot poslanca hmeljarskega okoliša Savinjske doline je, da Vam javim ta kričeč slučaj. Gospod predsednik ministrskega sveta, Vaša in Vašega ministrskega sveta dolžnost je, da čuvate zakonitost in red v državi, zato ne morete dopuščati, da Vaš resorni minister, minister notranjih zadev g. dr. Anton Korošec, sam in preko svojih podrejenih upravnih organov v Dravski banovini vzdržuje nezakonitost na tako nečuden in nezaslišan način, da ubija z nedostojnim cinizmom policijske sile v dravski banovini vsako vero v zakonitost in ugled državne organizacije in avtoritete. Gospod predsednik ministrskega sveta, ali ste voljni, da to nezakonitost takoj odpravite, ter s tem pokažete da je dravska banovina še del te države in ni osebni vijalet g. dr. Korošca, kjer zakonski predpisi Kraljevine Jugoslavije niso več v veljavi. Zar je dravska banovina zbilja ona pokrajina u našoj zemlji, u kojoj nema ni zakona ni sudije, nego vlada isključivo samo nasilje protiv koga nam u borbi za pravdu ostaje samo još sila.

Beograd, 12 julija 1937 g.

Ivan Prekoršek, l. r.
narodni poslanec

